

5
C933

0. C937

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 22

ASIA:

Rio de Janeirossa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Valtakangas

10/4 1937.

Rio de Janeiro SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 391.

Rio de Janeiro SSA 10 P:NÄ huhti KUUTA 1937. 29/4-37

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 1

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle
lähettää raporttinsa n:o 1:

Käynti v.a.ulkoasiainministerin luona.

Lähettiläs:

Wahlkangas

Rio de Janeiro SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Rio de Janeiro ssa 10 p:nä huhti kuuta 1937.

Asia: Käynti v.a. ulkoasiainminis-
terin luona.

4	310	Yal. 8	37
29/4-37			
5	C33		

Saavuttuani tänne sunnuntaina 4.4. osoitin heti seuraavana päivänä v.a. ulkoasiainministeri Pimentel da Brandão'lle nootin, jossa ilmoitin tulostani ja pyysin samalla audienssia. Ministerin pois-
sa olon vuoksi Petropolisissa sain audienssin torstaina 8.4.

Kuten tunnettua erosi entinen ulkoasiainministeri Macedo Soares, jota useita kertoja olin tavannut näinä vuosina Buenos Aires'issa, välittömästi viime joulukuussa siellä pidetyn Panamerikkalaisen rauhan vakiinnuttamiskonferenssin jälkeen asettuakseen presidenttiehdokkaaksi ensi tammikussa pidettävissä vaaleissa. Hänen seuraajakseen määrättiin väliaikaisesti ulkoministeriön pääsihteeri tohtori Pimentel Brandão .

V.a. ulkoasiainministeri vastaanotti minut huomattavalla sydämmellisyydellä ja tervehdykset vaihdettuamme hän heti ensi töikseen julki toi Brasilian hallituksen suuren tyytyväisyyden sen johdosta, että Suomen eduskunta oli nyt luonut diplomaattisen edustuksen Rio de Janeirossa itsenäiseksi. Erittäin ystävällisellä tavalla hän myöskin esija toi sen, että hallitus oli suurella mielihyvällä nähnyt juuri minun nimitykseni, joka olin jo entuudestaan täällä akkreditoi-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tuna. Omasta puolestani lausuin tähän olevani erinomaisen iloinen siitä, että vaali oli kohdistunut minuun koska jo ensi käynnistäni saakka Rio oli jättänyt minulle unohtumattoman mieluisat muistot joka suhteessa ja myöskin olin ehtinyt jo silloin saada niin paljon sympatiaa osakseni sekä virallisten että yksityisten piirien taholta.

Ulkoministeri lausui sitten vielä kovasti mairittelevia sanoja Suomesta ja maittemme välisistä "erittäin sydämmellisistä" (" très cordiales ") suhteista sekä kauppavaihdon säännöllisestä kasvusta, unohtamatta myöskään komplimentoida Suomea yhtenä brasilialaisen kahvin parhaimmista kuluttajista. Sitten hän vielä ilmoitti definitiivisenä tietona, että Brasilian hallitus valmistelee parhaillaan kysymystä itsenäisen lähetystön perustamisesta Helsinkiin ja että presidentti Vargas itse on asiasta kiinnostunut, joten on mahdollista että verraten läheisessä tulevaisuudessa Kansalliskokoukselle tullaan jättämään lakiesitys sanotun lähetystön perustamisesta.

Tämän johdosta lausuin, että Suomi varmasti tervehtii tällaista toimenpidettä mitä suurimmalla ilolla osoituksena siitä erikoisesta myötätunnosta ja ystävydestä, jota Brasiliassa tunnetaan maamme kohtaan samoinkuin todistuksena Brasilian halusta kehittää entistä läheisimmiksi suhteitaan Suomeen.

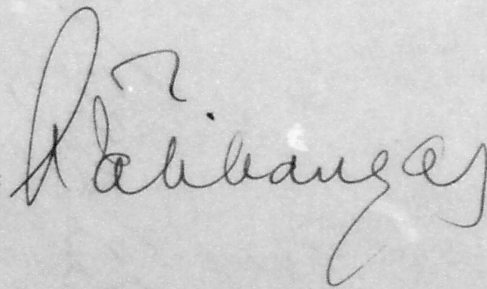
Hyvästellessäni v.a.ulkoasiainministeri vielä ilmoitti, että presidentti Vargas, joka nykyään oleskelee Petropolis'essa, oli saattanut hänen tietoonsa toivovansa voida mahdollisimman pian vastaanottaa minut, mikä tulisi todennäköisesti tapahtumaan jo ensi tiistaina 13.4.

Lisään vielä, että käydessäni eilen tervehtimässä ulkoministeriön nykyistä pääsihteeriä ministeri Octavio Fialho'a myöskin hän kertoi hallituksen valmistelevan esitystä Kansalliskokoukselle itsenäisen lähetystön perustamisesta Helsinkiin, joten asia siis näyt-

tää olevan kokolailla aktuelli. Keskustelun kuluessa sivuttiin myöskin kaupallisia kysymyksiä ja käytin tällöin tilaisuutta kysyäkseni mitä mahdollisuuksia olisi olemassa varsinaisen kauppasopimuksen tekemiseen nykyään. Olin näet ehtinyt kuulla skandinaavisilta virkaveljiltäni, että heidän varman käsityksensä mukaan ei mitään mahdollisuuksia ollut olemassa ennen presidentin vaalia. Pääsihteeri lausui, että kysymystä uusista kauppasopimuksista eri maiden kanssa valmistellaan kaikella voimalla, mutta että tulisi kylläkin viemään aikaa ennenkuin mitään muodollisis neuvotteluja jonkun maan kanssa aloitettaisiin. Kysyin tällöin suoraan oliko luultavaa ettei tällaisia neuvotteluja ryhdyttäisi käymään ennen presidentin vaalia, mihin pääsihteeri vastasi oman käsityksensä olevan, että niin tulisi käymään.

Lisään vielä lopuksi, että käydessäni eilen torvehtimässä Ranskan suurlähettilästä ja tänään Belgian suurlähettilästä (parooni de Villenfagne de Sorinnes'ia, joka aikoinaan oli Tukholmasta käsin akkreditoituna Suomeen ministerinä) lausuiivat molemmat käsityksensä samaa.

Lähettiläs:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *F.*

OSASTO: *C33*

ASIA: _____

Rio de Janeirossa olevan lähetystön rap. n:o 2.

Ministeri: Wälikangas.

27/4 1937.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *F.*

OSASTO: *C33*

ASIA: _____

Rio de Janeirossa olevan lähetystön rap. n:o 2.

Ministeri: Wälikangas.

27/4 1937.

Jäljennös lentopostitse.

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 883.

Rio de Janeiro SSA 27 P:NÄ huhti KUUTA 19 37.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

MINISTERIÖ		
5/310/20.1337		
2/5.37		
A	AMERTO	ASIA
5	C33	

Ulkoasiainministeriö LLE

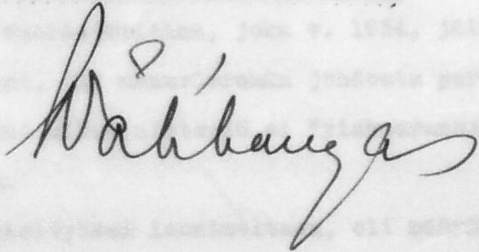
ASIA: Raportti n:o 2.

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle

lähettää raporttinsa n:o 2:

Keskustelu presidentti Vargas' in kanssa.

Lähettiläs:

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Rio de Janeiro sa 27 p:nä huhti kuuta 1937.

Asia: Keskustelu presidentti

Vargas'in kanssa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		1937	
/		1937	
ASIA	VALTIO	ASIA	

Alkuaan tiistaiksi 13.4. suunniteltu audienssi Tasavallan presidentti Vargas'in luona mistä mainitsin raportissani n:o 1, lyk-
kääntyikin viikolla syystä, että presidentin oli sanottuna päivänä
matkustettava pois Petropolis'ista maaseudulle eräiden edustustehtä-
vien vuoksi. Näin ollen sain audienssin vasta tiistaina 20.4.

Matkan Petropolisiin tein autolla saaden tällöin tutustua
sinne johtavaan suuremmoiseen vuoristotiehen, joka v. 1934, jättäes-
säni Petropolisissa valtakirjani, oli maanvieremän johdosta parissa
kohdin epäkunnossa, minkä vuoksi ulkoministeriö ei "riskeerannut" sal-
lia minun sitä silloin käyttää.

Audienssi, aivan yksityinen luonteeltaan, oli määrätty
klo. 4,15:ksi presidentin kesälinnassa, Rio Negro palatsissa. Joutu-
essani jonkun aikaa odottamaan sain tilaisuuden keskustella palatsiin
esittelylle saapuneen v.a.ulkoministerin kanssa.

Presidentti vastaanotti minut työhuoneessaan, sydämmelli-
senä ja hymyilevänä kuten ennenkin, ja lausui minut ystävällisin sa-
noin tervetulleeksi Brasiliaan "Suomen ensimmäisenä autonomisena lä-
hettiläänä." Keskustelu sai heti tuttavallisen sävyn presidentin li-
säksi huomauttaessa, että täällä samassa paikassahan olin jättänyt

JAKELUOHJE: **Tavallinen**

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

valtakirjnikin ja että olimme sittemmin tavanneet toisemme Buenos Airesissa toukokuussa 1935 hänen vierailunsa aikana siellä.

Samaan menoon hän sitten jatkoi, että koko Brasilia oli suurella ilolla ja tyydytyksellä tervehtinyt Suomen lähetystön muuttamista itsenäiseksi sekä lisäsi että vähin, millä Brasilia voi vastata tähän huomaavaisuuden- ja ystävydenosoitukseen, oli niinkään itsenäisen lähetystön perustaminen Helsinkiin, semminkin kun myös kaupalliset suhteet "suuren ja uskollisen ostajamme" kanssa sen niin erinomaisen hyvin motivoivat.

Kiittäessäni presidenttiä hänen minuun henkilökohtaisesti kohdistamistaan rakastettavista sanoista lausuin olevani onnellinen siitä, että vaali oli osunut minuun, jolle jo entuudestaan Brasilia ei ollut tuntematon ja joka jo heti ensi maihinoususta lähtien olin tuntenut syvää kiintymystä tätä maata kohtaan, jossa minut alusta alkaen oli vastaanotettu niin suurella sydämmellisyydellä. Vakuutin myöskin tulevani uudessa asemassani itsenäisen lähetystön päällikkönä tekemään parhaani entistäkin läheisempien suhteiden kehittämiseksi maidenme välillä.

Käytin sitten tilaisuutta esittäkseni presidentille hartaat kiitokset siitä kiinnostuksesta, jota hän persoonallisesti oli osoittanut kysymykseen itsenäisen lähetystön perustamisesta Helsinkiin. Lausuin, että tieto esityksestä Kansalliskokoukselle on vastaanotettu Suomessa mitä suurimmalla ilolla ja tyydytyksellä, koska siinä on nähty uusi ja suurimerkityksellinen ystävydenosoitus Brasilian mahtavan tasavallan ja sen päämiehen sekä hallituksen taholta kaukaista maatani kohtaan.

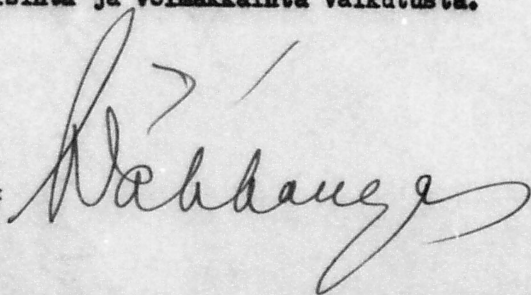
Tämän jälkeen presidentti siirsi keskustelun maidenme väliseen kauppavaihtoon ja teki sen suhteen muutamia kysymyksiä, joihin tilastomme perusteella annoin lyhyitä valaisevia vastauksia.

Hän ei tällöin unohtanut mielihyvin todeta Suomen olevan Brasilian kahvin parhaita kuluttajia. Kun tämän johdosta lausuin ainakin oman henkilökohtaisen käsitykseni olevan, että kahvin juominen oli Suomen kansalle suoranaisten elämän välttämättömyys kylmässä ilmallassa eikä mikään ylellisyysnautinto, näytti huomautukseni aivan ilmeisesti presidenttiä kiinnostavan.

Noustessaan hyvästelemään presidentti vielä uudelleen lausui minut tervetulleeksi sekä toivoi minun hyvin täällä viihtyvän.

Lisään lopuksi, että presidentti Vargas'in sydämmelinen ja välitön esiintymistapa ei voinut tälläkään kertaa olla jättämättä minuun mitä mieluisinta ja voimakkainta vaikutusta.

Lähtettilä:

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'W. Wahba', written in a cursive style. The signature is positioned to the right of the typed name 'Lähtettilä:'.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: F

OSASTO: C³³

ASIA:

Rio de Janeirosa olevan Lähetystön rap. n:o 3

Ministeri Wälilångas.

27/4 1937

Jäljennös lentopostitse.

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 884.

Rio de Janeiro SSA 27 P:NÄ huhti KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKO	ASIA
6/910	37
21/5.37	L
5	(33)

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 3.

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle
lähettää raporttinsa n:o 3:

Brasilian itsenäisen lähetystön perustaminen
Helsinkiin.

Lähettiläs: *Wahlberg*

RIO DE JANEIRO

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Rio de Janeiro:ssa 27 p:nä huhti kuuta 19 37.

Asia: Brasilian itsenäisen
lähetystön perustaminen
Helsinkiin.

ULKOASIN.		6/310/ae	37
21/5-37			Li.
5	C33		

Vain muutama päivä senjälkeen kun v.a. ulkoministeri oli kertonut minulle asiasta jätettiin jo Kansalliskokoukselle presidentin viesti, joka koskee itsenäisen lähetystön perustamista Brasilialle Helsinkiin, mistä heti sähköteitse tiedoitiin Ministeriölle. Kun nyttemmin asianomaiset parlamentaariset asiakirjat ovat painosta ilmestyneet on syytä lähemmin kosketella p.o. asiaa.

Tosiasiallisesti oli presidentin viesti valmis (se on päivätty 6.4.) jo silloin kuin ensimmäinen keskusteluni ulkoministerin kanssa tapahtui, vaikkakaan hän ei tätä seikkaa vielä tällöin maininnut, ilmeisesti siitä syystä, että viesti jätettiin Kansalliskokoukselle vasta pari päivää sen jälkeen (11.4.).

Viesti on aivan lyhyt ja sanotaan siinä: "perustuslain määräämässä järjestyksessä alistan harkittavaksenne suotavuuden perustaa autonominen Brasilian lähetystö Suomeen ohellisina seuraavien perustelujen mukaisesti". Näissä perusteluissa, jotka v.a. ulkoministeri on allekirjoittanut, huomautetaan aluksi siitä, että Brasilian Tukholman-lähettiläs on akkreditoituna Helsinkiin, jossa yksi lähetystön sihteeri on asunut toimien v.a. asioinjohtajana. Samoin on Suomi akkreditoidessaan lähetystöjää Etelä-Amerikkaan antanut lähettiläkselleen

JAKELUOHJE: **Tavallinen**

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

valtakirjat useampiin maihin, ollen edustus Rio de Janeirossa ollut niinkään v.a. asiainhoitajana toimivan sihteerin johdossa.

Äskettäin on Suomi kuitenkin perustanut lähetystön yksinomaan Brasiliaa varten, nimittäen sen päälliköksi erikoislähettilään ja täysivaltaisen ministerin. Ystävä-kansakunnan toimenpiteen on määrännyt molempien maiden keskinäisten suhteiden kasvaminen, joka kehittyy kaikenlaisten etuyhteyksien, ennen kaikkea taloudellista ja kaupallista laatua olevien, jatkuvaan lisääntymiseen.

"Sille, joka tarkkaavasti seuraa Brasilian ulkomaan kaupan laajentumista, eivät jätä mitään epäilystä kauppavaihdon kasvavat mahdollisuudet tuon Itämeren kukoistavan Tasavallan kanssa.

"Uusien markkinoiden valtaaminen ja jälleen yhden keskuksen saavuttaminen edullisille sijoituksille on ollut Hallituksen isänmaallisena huolenpitona.

"Edistää, niin ollen, entistä kiinteämmän lähentymisen politiikkaa Suomen kanssa, merkitsee tosiasialliseksi hyödyksi koituvaa työtä, puhumatta siitä, että se on vastahuomaavaisuus merkityksellisen kansainvälisen kohteliaisuuden osoitukselle. Ja paras keino niin ylevän tarkoituksensa saavuttamiseksi on itsenäisen lähetystön perustaminen Helsinkiin".

Asian käsittelyssä on sen jälkeen osoitettu melkoista ripeyttä, niin että jo 15.4. saatoin Ministeriölle sähköttää Edustajakamarin diplomaattisten ja sopimusasiain valiokunnan yksimielisesti hyväksyneen esityksen.

Lausunnossaan, joka jo on jätetty Edustajakamarille, valiokunta huomauttaa Suomen merkittävästä kehityksestä, varsinkin ulkomaankaupan alalla, sekä brasilialais-suomalaisten kauppasuhteiden edistymisestä, jota valaistaan numerotiedoilla. Todeten, että molempien maiden välisen kauppavaihdon tärkeys ja halu suurempaan poliit-

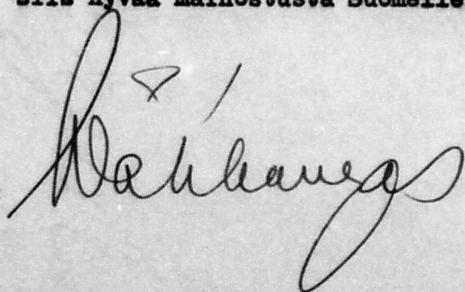
tis-sosiaaliseen lähentymiseen niiden kesken on aiheuttanut Suomen itsenäisen lähetystön perustamisen Brasiliaan, valiokunta lausuu, että " muunlainen ei ole meidänkään asenteemme oleva, koska meitä siihen velvoittavat taloudelliset etumme ja kansojen välisen elämän yleiset normit ". Näillä perusteilla valiokunta lopuksi puoltaa hyväksyttäväksi lain, jolla hallitus oikeutetaan perustamaan itsenäisen lähetystön Suomeen.

Päätös Edustajakamarissa on todennäköisesti odotettavissa aivan lähiaikoina, ja voitane myönteistä ratkaisua pitää varmana, kuten olen pätevältä taholta kuullut.

Mainitsen vielä, että huhut kertovat jo paristakin lähettiläsehdokkaasta, mutta kun nämä huhut ilmeisesti ovat vielä ennenaikaisia ei niihin ole toistaiseksi syytä lähemmin kajota.

Lisään lopuksi, että kysymys itsenäisen lähetystön perustamisesta Suomeen ja varsinkin p.o. valiokunnan siitä tekemä myönteinen päätös on herättänyt sangan suurta huomiota lehdistössä, joka on julkaissut asianomaiset uutiset näkyvillä paikoilla ja silmiinpistävin otsikoin - siis hyvää mainostusta Suomelle.

Lähettiläs:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 33

ASIA: _____

Rio de Janeirossa olevan lähetystön rap. n:o 4.

Ministeri Walikangas

3/6 1937

Jäljennös lentopostitse

RIO DE JANEIRO

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

ULKOAS

KIRJELMÄ n:o 965.

Rio de Janeiro SSA 5

P:NÄ

kesä KUUTA 19 37.

8/31/37		
25/6-37	70	L
NR:YH:aa	U-2...	ASIA
5	C 33	

VIITTAUS:

P:NÄ

KUUTA 19

P:TTY

n:o

VIITTAUS:

D. U. M.

19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 4.

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle
lähettää raporttinsa n:o 4 :

Hallituksen täydentäminen.

L ä h e t t i l ä s :

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Rio de Janeirossa 3 p:nä kesä kuuta 1937.

Asia: Hallituksen täydentäminen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 8 / 311 Sal. 1937.		
25/6-37	No	LII
5	C 30	

Kuluvan vuoden tammikuun 7 päivänä sai siihenastinen oikeus- ja sisäministeri tri VICENTE R A O pyynnöstä eron virastaan ja hallituksen jäsenyydestä. Sikäli kuin olen kuullut oli eron syy poliittista laatua, johtuen tulossa olevan presidentinvaalin ympärille kietoutuneista kontroverseista, ryhmyksistä ja erimielisyyksistä.

Oikeus- ja sisäministerin salkkua on senjälkeen väliaikaisesti hoitanut oman virkansa ohella työministeri AGAMEMNON M A G A L H Ä E S.

Kuluvan kesäkuun 1 päivänä annetulla asetuksella on nyttemmin avoinna ollut ministeripaikka täytetty ja siihen nimitetty entinen ulkoministeri, suurlähettiläs JOSÉ CARLOS DE MACEDO S O A R E S, joka ryhtyi toissapäivänä hoitamaan virkaansa.

Kuten muistettaneen, erosi Macedo Soares ulkoministerin paikalta aivan viime vuoden lopussa, kohta Buenos Airesin panamerikkalaisen rauhanvakiinnuttamis-konferenssin jälkeen, jossa hän oli

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ollut Brasilian valtuuskunnan johtajana. Kuten myöskin on tunnettua oli eron syytä se, että hän oli suostunut asettumaan yhdeksi presidenttiehdokkaaksi 3.1.1938 tapahtuvissa vaaleissa, joten hänen valtiosäännön mukaan oli erottava vuotta ennen.

Kun hänen ehdokkuutensa kuitenkin on nyttemmin rauennut enemmistöpuolueiden äskettäin päästyä sopimukseen lopullisen ehdokkaan asettamisesta, mistä lähemmin eri raportissa, on Macedo Soares ollut taas vapaa astumaan hallitukseen sen jälellä olevaksi ajaksi.

Nykyisessä melko epäselvässä tilanteessaa ja nimenomaan silmälläpitäen tulevia vaaleja ja niiden aiheuttamaa kiihtymystä on oikeusministerin tehtävä aivan ensiluokkaisen tärkeä ja edesvastuullinen, samalla kun se myös on erikoisen arkaluontoinen. Onkin näin ollen aivan yleisellä tyydytyksellä, puolueisiin katso-matta, tervehditty tätä nimitystä, jonka kautta sellaisilla erinomaisilla edellytyksillä varustettu ja julkisessa elämässä tunnettu ja arvostettu mies kuin Macedo Soares on nykyisissä olosuhteissa saatu kiinnitetyksi juuri p.o. paikalle hallituksessa.

Ollen maansa eturivin oikeusoppineita, joka alallaan nauttii kansainvälistäkin - ainakin amerikkalaista - mainetta ja omaten myös pätevää hallinnollista kokemusta sekä monipuoliset ja hyvät suhteet tärkeimpien osavaltioiden johtomiehiin, uusi oikeusministeri, jonka tehtävään kuuluvat myös sisäministerin tällä hetkellä erikoisen vaikeat velvollisuudet, varmaankin herättää luottamusta siihen, että hallitus pyrkii johtamaan sisäpoliittista asemaa oikeuden ja laillisuuden pohjalla samalla tekemällä kaikki sisäisen rauhallisuuden säilyttämiseksi maassa.

Erikoinen merkityksensä on tällöin lisäksi sillä seikalla, että uusi oikeusministeri on sanpaulolainen, joka tässä valtiossa, samoin kuin etelävaltioissa yleensäkin, nauttii suurta arvontoa vastustuspuolueidenkin keskuudessa, joten hänen nimityksensä on herättänyt tyydytystä ja luottamusta niissäkin osissa maata, jotka juuri nytkin ovat federaalihallituksen erikoisia "surunlapsia", olkoonkin, että niitä koskevat sähköuutiset ulkomaan lehdistä, myös Suomen, (Kts. Kauppalehti 11.5. "Kapina Brasiliassa"), ovat olleet räikeästi ja kokonaan liioiteltuja.

Virkaanastumistilaisuudessa uusi oikeus- ja sisäministeri piti puheen, joka on herättänyt ansaittua huomiota se kun aivan oikein on käsitetty eräänlaiseksi ohjelmalliseksi.

Luotuaan aluksi katsauksen nykyisen regime'in historiaan ja pontevasti torjuttuaan syytökset siitä, että presidentti VARGAS olisi mikään diktaattori, ministeri esitti kaksi lausumaa, jotka ovat erikoisesti huorionarvoisia ylempänä käsitellyistä syistä. Ensiksikin hän totesi, että hänen - presidentinvaalien vuoksi - lyhyen ministerikautensa peruspiirre on poliittinen, ollen hänen tehtävänsä "suojella vastustajiemme oikeuksia, kadottamatta näkyvistä kannattajiemme oikeuksia", kuten sanat kuuluivat. Ja toiseksi hän lausui presidentinvaalista, että se tullaan suorittamaan perustuslain puitteissa tinkimättömästi kunnioittaen kaikkien oikeuksia.

Nämä kaksi kohtaa on yleisesti tulkittu hyvinä enteinä hallituksen politiikan vilpittömydestä ja sen pyrkimyksestä tehdä omasta puolestaan parhaansa, jotta vaalit tapahtuisivat rauhallisesti ja laillisin muodoin. Eri asia sitten tietenkin on, missä määrin puoluepolitiikka ja puolueiden mahtavat "caudilho"t (joh-

tajat) päästävät asiat näin sujumaan !

Mainissemista anasaitsee vielä se kohta ministerin puheessa, joka koskettelee nykyistä vaalilakia ja sen puutteellisuuksia. Hän viittaa uudistuksen tarpeeseen, jotta, samalla kun ankarat määräykset mahdollisia - ja lisättäköön: tavallisia ! - vaalipetoksia vastaan säilytettäisiin, laillinen äänestys tehtäisiin helpommaksi ja notkeammaksi.

Kuvaavana siitä kuinka suuria toiveita uuteen oikeusministeriin kiinnitetään, mainittakoon, että poliittisten vankien omaiset ovat juuri osoittaneet hänelle joukkoanomuksen toimenpiteistä näiden hyväksi ja varsinkin edustajakamarissakin paljon puhetta aiheuttaneen vankilakohtelun lieventämiseksi. Tämän päivän lehdistä olleiden uutisten mukaan tuleekin uusi oikeusministeri ensi töikseen tekemään kiertokäynnin vankiloissa, joissa poliittisia vankeja säilytetään, voidakseen henkilökohtaisesti tutustua siellä vallitseviin olosuhteisiin ja vankien mahdollisiin valituksiin.

Hallituksen täydentämisestä puheen ollen on vielä mainittava, että ulkoministerin paikka on edelleen vakinaisesti täyttämättä. Huhut olivat äskettäin tienneet kertoa, että Macedo Soares tulisi nimitetyksi takaisin ulkoministeriksi, ja kuulemani mukaan onkin mahdollista, että siitä olisi ollut jonkun verran kysymystä. Oikeus-sisäministerin verrattomasti tärkeämpi merkitys nykyisessä sisäpoliittisessa tilanteessa ja Macedo Soares'in erikoinen sopivaisuus siihen kuitenkin ratkaisi asian.

Ulkoministerin paikan lähitulevasta vakinaisesta täyttämisestä puhutaan kuitenkin edelleen, ja onpa julkisuudessaakin jo mainittu pari nimeä, ennen kaikkea tunnettu entinen ulko-

ministeri AFRANIO MELLO FRANCO, joka juuri näinä päivinä on palannut kotiin panamerikkalaisesta juristikonferenssista Washingtonissa. En ole kuitenkaan toistaiseksi onnistunut saamaan mitään varmaa tietoa asiasta. V.a. ulkoministeri itse mainitsi kuitenkin kerran minulle ja eräälle eteläamerikkalaiselle virkaveljelleni tulevansa myöhemmin tänä vuonna siirtymään jonnekin suurlähettilääksi, joten asia lienee nyt joka tapauksessa jonkun verran aktuelli.

L ä h e t t i l ä s :

Mahikangas²

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 33

ASIA:

Rio de Janeirossa olevan lähetystön rap. n:o 5.

n:o. Asiamiehittäjä Leppo

1878 1937

Jäljennös lentopostitse.

Rio de Janeiro SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1.470.

Rio de Janeiro SSA 18 P:NÄ elo KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

KUNNIAINMIN.		
12 / 31 / 37		
7/9-37	5	37
ASIA	UASTO	ASIA
5	(33)	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 5.

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle
lähettää raporttinsa n:o 5:

Brasilialle sotalaivoja U.S.A:sta.

V.a.asiainhoitaja:

Alfonski Lippo

RIO DE JANEIRO

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5

Rio de Janeirossa 18 p:nä elo. kuuta 19.37.

Asia: Brasilialle sotalaivoja

U. S. A:sta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
12/31/37	37
79-37	5
ASIA	ASIA
5	(238)

Brasilian sanomalehdistö julkaisi kuluvan elokuun 8 päivänä Washingtonista sähkösanomia, joiden mukaan Yhdysvaltojen senaatin laivastoasiain komitean puheenjohtaja senaattori Walsh oli - ulkoasiainministerin pyynnöstä - edellisenä päivänä ehdottanut kongressille, että laivasto valtuutettaisiin vuokraamaan kuusi hävittäjäalusta Brasilian hallitukselle. Sähkösanomien mukaan kysymyksessä oli 6 vanhanmallista hävittäjää, joista Brasilian ei tarvitsisi maksaa vuokraa muuta kuin vakuutuspremiot. Ehdotukselle oli myös presidentti Roosevelt antanut kannatuksensa sikäli kuin julkaistusta ulkoasiainvaltiosihteerin kirjelmästä senaatin laivastoasiain komitean puheenjohtajalle käy selville. Lähetystö pyytää seuraavassa selostaa tätä mielenkiintoista asiakirjaa, sellaisena kuin se on ollut julkaistuna Brasilian lehdistössä.

Ulkoministeri Hull esittää kirjelmässään kuinka Yhdysvallat ovat neljän ja puolen vuoden aikana kaikin tavoin pyrkineet saattamaan suhteensa muihin amerikkalaisiin tasavaltoihin lujan ystävyyden ja molemminpuolisen kunnioituksen ja yhteistyön pohjalle.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

"Parhaana todisteena, sanoo ulkoministeri, tästä kasvavasta ystävydestä, joka on ulkopoliitikamme rohkaisevimpiä tuloksia, ovat olleet ne lukuisat Amerikan tasavalloilta vastaanottamamme pyynnöt ystävällisestä avusta". Lueteltuaan joukon yhteistyön aloja, - rahalainat, teitten rakentamisen, opetuslaitoksen, maanviljelyksen, valtiotalouden, ilmailun y.m. - ulkoministeri siirtyy kysymykseen sotalaivojen vuokraamisesta:

"Brasilian hallitus ilmoitti äskettäin Yhdysvaltojen hallitukselle olevansa yhä levottomampi määrättyihin tendensseihin nähden kansainvälisessä politiikassa ja muutamien kansakuntien osoittamaan haluun nähden päästä helpommin käsiksi raaka-aineisiin samoin kuin niihin voimakeinoihin nähden, joihin nämä kansakunnat ovat taipuvaisia tämän halunsa toteuttamiseksi". Alueeltaan suurena mutta väestöltään pienenä maana Brasilia oli näissä oloissa levottomana seurannut kehitystä. Brasilian hallitus oli nyt päättänyt ryhtyä toimenpiteisiin suhteellisen vaatimattoman puolustuslaitoksensa parantamiseksi. Saatuaan kotimaassa rakennettavat ja ulkomailta ostettavat alukset Brasilian hallitus katsoi omaavansa välttämättömän laivasto-materiaalin, mutta tätä odottaessa maa tarvitsi aluksia laivaväen kouluuttamiseen.

Ulkoministeri Hull ilmoittaa tämän jälkeen Brasilian hallituksen tiedustelleen voisiko Yhdysvaltojen hallitus luovuttaa sen käytettäväksi 6, jo käytännöstä poistettua hävittäjää siksi kunnes nuo uudet alukset valmistuvat. Kirjelmässä sanotaan presidentin ja molempien asianomaisten departementtien katsovan erikokoisesti seuraavan kahden seikan puhuvan pyyntöön suostumisen puolesta.

"Ensiksi, jos muiden maiden hallitukset tällä pal-

lonpuoliskolla katsovat tarpeelliseksi turvautua ulkomaiseen apuun tämänluontoisissa kysymyksissä, on, ilmeisistä syistä, aina suotavampaa, että tämän avun antavat Yhdysvallat pikemmin kuin mikään muu ulkovalta". Toiseksi on kysymys aktiivisesta palveluksesta poistetuista aluksista, joiden ylläpito vaatii suuria kustannuksia. Nämä alukset on säilytetty kaiken varalta, vaikka niiden kuntoon saattaminen aktiivista palvelusta varten vaatisi noin 2 kuukauden yhtämittaisen korjaustyön.

Pääasiallisesti edelläesitetyistä syistä Yhdysvaltojen presidentti, kirjelmän mukaan, on taipuvainen myöntymään Brasilian pyyntöön, ottaen huomioon, että hallitus tietenkin voi lainata alukset vain silloin kun se yleisen edun kannalta on suotavaa ja että p.o. alukset ovat käytettävissä niin pian kuin Yhdysvaltojen puolustus sitä vaatii.

Aluksia luovutettaessa olisi otettava vastaan niiden vakuutusmaksuja koko laina-ajalta vastaava summa.

Ulkoministeri myöskin korostaa, ettei hallitus voi antaa Brasilian käytettäväksi aluksia tekemättä samalla vastaavaa tarjousta muille maille tällä pallonpuoliskolla. Lopuksi ulkoministeri esittää laivasto-asiaain komitean puheenjohtajalle toivomuksen, että asia käsiteltäisiin ja hyväksyttäisiin kongressissa vielä tällä istuntokaudella.

Tieto suunnitellusta sotalaivojen lainaamisesta Brasilialle herätti täällä ja muissa amerikkalaisissa maissa suurta huomiota. Alotteen yhteydessä mainittu viittaus Brasiliaa ulkoa päin uhkaavaan vaaraan aiheutti mitä moninaisimpia tulkintoja ja selityksiä. Niinpä asian tullessa julkisuuteen United Press ilmoitti Yhdysvaltojen Laivastoyhdistyksen johtajan Nathaniel Huddard'in lausuneen: "Brasilia käsittää, että maan on vahvistettava laivas-

toaan ja ettei sillä ole siihen tarvittavia varoja. Sekä Saksa että Japani näkevät Brasiliassa ratkaisun liikkaväestö-pulmalleen. Jos saksalaiset jonakin päivänä saavat takaisin afrikkalaiset siirtomaansa, heillä on tukikohta lähempänä Brasiliata kuin meillä".

Yhä useampien Saksaan kohdistuvien viittausten johdosta Saksa on, sähkösanomatietojen mukaan, mobilisoinut lehdistönsä sekä kotona että ulkona valittamaan Brasilian tällä tavoin joutumista Yhdysvaltojen "koloniaksi" ja toiselta puolen vakuuttamaan Kolmannen Valtakunnan ystäväyyttä Brasilialle ja niiden molempien yhteistä etua viimeksimainitun riippumattomuuteen ja taloudelliseen menestykseen nähden.

Saksan ja Japanin politiikassa ei tosiaankaan voitane pitää ajankohtaisina alueellisia laajenemispyrkimyksiä Brasiliassa nähden. Saksan pyrkimys kehittää ja ylläpitää täällä olevassa runsaslukuisessa, kansallissosialistisen puolueen järjestöin solutetussa siirtokunnassaan saksalaisuutta ja natzi-henkeä on tunnettu, samoin kuin japanilaisten siirtokuntien eristäytyminen maan muusta väestöstä, ja usein viittaavat puhujat kongressissakin tästä suurelle ja raaka-aineista rikkaalle maalle koituvaan vaaraan. Mutta väitetään, että nämä maat nykyhetkellä laskisivat voivansa asevoimin ottaa haltuunsa osia Brasilian alueesta, ei kukaan voine ottaa täydestä.

Paitsi yleistä kansainvälistä tilannetta on syyksi sotalaivojen lainasuunnitelmaan mainittu Brasilian sisäpoliittinen tilanne, jonka hallitsemiseksi hallitus haluaa lisätä laivastoaan. (Etenkin eteläisen, Rio Grande do Sul'in valtion lähetyville on keskitetty federaalisia sekä maa- että merivoimia). Syynä suunnitelmaan ei kaikesta päättyen kuitenkaan ole ollut sisäpoliittinenkaan tilanne, sillä voidaan pitää jotensakin varmana, että Washingtonissa

on käyty asiasta neuvotteluja jo noin vuosi sitten. Yleinen käsitys täkäläisessä diplomaattikunnassa on se, että syntipukkina on pidettävä Argentiinaa. Sen riipeä laivaston lisääminen ja uudistaminen on pienen ja vanhentuneen sotalaivaston omaavaa Brasiliiaa jo pitemmän aikaa hermostuttanut. Luottamuksellisessa keskustelussa myönsi myöskin Itamaratyn poliittisen osaston päällikkö, ministeri Curo Preto, että suunnitelman varsinaisena syynä oli Argentiinan laivastorakennussuunnitelman toteuttaminen. Tämän tekee uskottavaksi myöskin asian myöhempi kehitys.

Etelä-Amerikan maista oli Argentiina ainoa, jonka sanomalehdistö otti suunnitelmaan nähden heti kriittillisen ja vastustavan asenteen.

Brasilian v.a. ulkoministerin Pimentel Brandão'n annettua tämän kuun 11 päivänä sekä kotimaisille että ulkolaisille sanomalehtien edustajille haastattelun, vastaten suunnitelmaan kohdistettuihin arvosteluihin ja ilmoittaen uskovansa, että lainattavat hävittäjäalukset luovutetaan Brasiliialle niin pian kuin Yhdysvalloissa on sitä koskevat lailliset muodollisuudet täytetty, antoi Argentiinan ulkoasiainministeri Saavedra Lamas tämän kuun 16 päivänä Havas'in tietotoimiston edustajalle suunnitelmaa vastaan tähdäntyn selityksen. Ministeri Saavedra Lamas'in 7 kohtaa käsittävän deklaration sisältämä Argentiinan virallinen mielipide, jonka suurlähettiäs Espil Washingtonissa suullisesti esitti ulkoministeri Cordell Hullille, sai aikaan sen, että Yhdysvaltojen hallitus ilmoitti lykkäävänsä asian käsittelemisen kongressin tältä istuntokaudelta ja hankkivansa siitä kaikkien Etelä-Amerikan tasavaltojen mielipiteen.

Mielenkiintoista on tarkastella Brasilian ja Argentiinan välillä syntyneestä erimielisyydestä tapahtunutta virallista mieli-

piteiden vaihtoa.

Johdantona deklaratiolleen ministeri Saavedra Lamas viitaten molempien maiden väliseen ystävyYTEEN selitti, ettei hävittäjäalusten hankkiminen huolestuta Argentiinaa niin pian kuin sellainen toimenpide on katsottu välttämättömäksi. Samalla hän kuitenkin lisäsi, että veljesmaan, kuten Brasilian joutuessa pienimmänkin hyökkäysuhan alaiseksi, kaikki Argentiinan sotavoimat rientäisivät, ilman siihen velvoittavaa sopimusta, auttamaan Amerikan mantereen maapalasan puolustajia. Edelleen hän huomautti olevansa huolestunut nähdessään syntyvän uuden, aikaisemmin vastinetta vaille olleen metodin, joka kuitenkin on, yleistettynä Amerikan kaikkia tasavaltoja koskevaksi, tutkimisen arvoinen.

Ryhtymättä laajemmin tekemään selkoa Argentiinan ulkoministerin 7 kohtaa käsittävästä deklaratiosta, lähetystö pyytää seuraavassa selostaa Itamaraty'n tämän kuun 14 päivänä lehdistölle jakamaa noottia, joka sisältää kohta kohdalta vastineen ulkoministeri Saavedra Lamas'in deklaratiiossaan esittämiin väitteisiin.

Brasilian ulkoasiain johto aluksi mainitsee pitäneensä parhaimpina vaieten seurata puolentusinan hävittäjä-aluksen vuokraamisesta Argentiinan sanomalehdistön, jonka ei voida katsoa vastaavan maan ulkopoliitikasta, nostamaa ajattelematonta taistelua, mutta kun naapuritasavallan etevä ulkoministeri lähtee tukemaan Brasilian ja jalon Argentiinan kansakuntien väliselle sydämmellisen yhteisymmärryksen politiikalle niin vahingollista taistelua, Brasilia näkee itsensä pakotetuksi antamaan (pääpiirteissään seuraavan) vastauksen juriidisiin näkökohtiin nojautuvassa deklaratiossa esitettyihin kohtiin.

1. Argentiinan esittämä väite, että maan merivoimien olisi seurattava sen taloudellista voimaa, on uusi, ja estäisi köy-

hien maiden hankkimasta itseäleen puolustusvälineitä ja asettaisi ne riippuvaksi aseistettujen kansakuntien mielivallasta. Jos p.o. suunnitelma antaa vähävaraisille maille mahdollisuuden puolustautua muiden, vahvempien hyökkäyksiä vastaan, Brasilia ei näe mitään sopimatonta siinä voisi olla. Ei ole pidettävä silmällä vain aseistuksen hankintaa, vaan tarkistettava sen oikeutus.

Brasilia ei myöskään ymmärrä kuinka alusten vuokraaminen varsinkin nyt suunnitellussa muodossa - s.o. pienten, jo aktiivisesta palveluksesta poistettujen ja yksinomaan laivaväen koulutukseen tarkoitettujen alusten lainaaminen - voisi (kuten Argentiina väittää) muodostaa uhkaa ja häiritä merivoimien tasapainoa, "jota, muuten, ei ole olemassa", mantereen kansakuntien kesken, eikä sillä myöskään ole niitä haittoja kuin täydessä kunnossa olevien sotalaivojen ostamisella, johon esimerkiksi Argentiina turvautuen, v. 1925 osti Espanjalta torpedohävittäjät "Cervantes'in" ja "Juan de Garay'n".

2. Argentiinan huomautettua deklaratiossaan, että Cordell Hull syystä katsoo tarpeelliseksi tiedustella Lontoon sopimuksen allekirjoittajavaltojen mieltä, koska ne aikaisemmin ovat vastustaneet Yhdysvaltojen risteilijöiden myyntiä, Brasilia huomauttaa, etteivät Brasilia eikä Argentiina ole osallisina Lontoon sopimuksessa ja ettei yksikään sopimuspuoli ole vastustanut suunnitelmaa.

3. Väitökseen, ettei kansainvälisen oikeuden kannalta voida käsittää kuinka sotalaivoja voisi vuokrata, Itamaraty, Fenhille'n ja Oppenheim'in lausuntoihin viitaten, selittää, että joskin fiktiivisesti sotalaivoja yleensä pidetään osana siitä maasta, johon ne kuuluvat, ei se merkitse sitä, ettei niitä voitaisi vuokrata tai myydä.

Suvereniteettikysymyksen Brasilia katsoo selvitettyk-

si siten, että vuokrattu sotalaiva on koko vuokrasopimusajan yksinomaan sen valtion suvereenisuuden alainen, jonka palveluksessa se on ja jolta se saa laivaväen ja lipun.

4. Argentiinan taholta esitetyn väitteen johdosta, että sotalaivojen vuokraaminen rauhan aikana olisi ristiriidassa Haagin 1907 ja Havannan 1928 yleissopimusten puolueettomia koskevien määräysten sekä Buenos Airesin 1936 sopimuksen¹ kanssa, Brasilia huomauttaa, ettei Argentiina ole ratifioinut kahta ensinmainittua eikä ole saattanut vielä voimaan viimeksimainittuja. Näistä sopimuksista ei Itamaraty sitäpaitsi löydä mitään määräyksiä, jotka olisivat vastoin suunniteltua hävittäjien vuokraamista ja huomauttaa lisäksi, että Haagin ja Havannan sopimukset koskevat vain sodanaikaisia oloja.

5. Brasilian ulkoministeriö ilmaisee mitä suurimman ihmetyksensä Argentiinan väitöksen johdosta, että suunnitelma olisi Yhdysvaltojen puolueettomuuslain 1.5.37 vastainen ja sanoo, että mainittua lakia sovelletaan ainoastaan sodan sattuessa sekä ihmettelee, että suunnitelman lainvastaisuuden huomaa vieraan maan ulkoasiainministeriö eikä itse lain antanut hallitus.

6. Argentiinan ulkoministerin viittauksen johdosta, että suunnitelman toteuttaminen voisi johtaa varustautumiskilpailuun Itamaraty selittää, ettei se valitettavasti voi uskoa tällaisen viittauksen vilpittömyyteen ja jatkaa:

"Sallittakoon meidän muistuttaa muutamista tosiasioista, jotka täysin osoittavat mistä päin saattaa nousta vaara, jota Argentiinan ulkopolitiikan johto on nyt niin kovasti julistanut." Sen jälkeen selitetään nootissa, ettei Brasilia ole koskaan asettanut epäilyksen alaiseksi Argentiinan oikeutta varustautua mielensä ja puolustuksensa vaatimusten mukaan. Katsoen, että Argentiinan ulkoministerin Brasiliaa vastaan rivien välissä esittämät syytökset varustelukilpailun aiheutta-

misesta ovat ilmeisesti väärät, Itamaraty luo katsauksen Argentiinan viimevuotisiin sotalaivatilauksiin. Sen mukaan ne käsittävät 7000 tonnin koululaivan, 7 ensi maaliskuussa valmistuvaa hävittäjää ja 10 kotimaassa rakennettavaa miina-alusta.

7. Argentiinan selitettyä, että kaikki nämä probleemit saisivat ratkaisun merivoimien tasapainojärjestelmässä ja että Argentiina puolestaan olisi valmis tutkimaan sotilasmenojen kohtuullista rajoittamista Brasilian ulkoasiainministeriö vastaa, ettei se ymmärrä miksi nyt puhutaan laivastojen tasapainosta, jota ei ole nimeksikään olemassa ja erittäinkin, koska sillä ei ole mitään tekemistä vain kouluutustehtäviin tarkoitettujen pienten alusten vuokraamisen kanssa.

Kuinka suuren merkityksen Brasilia panee suunnitelmalle hävittäjä-alusten vuokraamisesta Yhdysvalloilta osoittaa myös se, että Itamaraty'n levittämän deklaraationootin jälkeen julkaisi tasavallan presidentin kanslia asian johdosta kommunikéan. Tämä selitys päättyy seuraavasti: "Brasilia ei ole koskaan pyytänyt mitään muulta maalta selityksiä tämänluontoisiin kokonaan kansallisen itsemääräämisvallan käyttöön kuuluviin tekoihin nähden eikä sen tähden katso myöskään olevan velvollinen sellaisia antamaan, varsinkin kun se ei ole osallistunut pakteihin, sopimuksiin tai yleissopimuksiin, jotka sen siihen velvoittaisivat eikä sitoumuksiin, jotka määräisivät sen kysymään kolmannen vallan mieltä."

V.a.asiainhoitaja:

Helmi Zys.

ULKOASIAINMINISTERIO

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 33

ASIA: _____

Ris de Janeirosta olevan lähetyksen raportti n:o 6.

v.a. Asiamiehoksi Leppo

26/8 1937

Rio de Janeiro SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Jäljennös lentopostitse.

KIRJELMÄ n:o 1.498.

Rio de Janeiro SSA 26 P:NÄ elo KUUTA 19 37.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ASIA: Raportti n:o 6.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
13 / 311 Val. 37.		
17/9-37	9	
Ulkoasiainministeriö		LLE
5 C33		

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle
lähettää raporttinsa n:o 6:

Brasilialle sotalaivoja U.S.A:sta II.

V.a.asiainhoitaja:

Alfons Eppo

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6

Rio de Janeiro ssa 26 p:nä 26 elö kuuta 1937.

13 / 311 Val. 1937.

Asia: Brasilialle sotalaivoja

U. S. A:sta. II.

17/9-37	9	
	OSASTO	31A
5	C33	

Raportissaan n:o 5 lähetystö selosti m.m. sitä virallista mielipiteiden vaihtoa, joka tapahtui Brasilian ja Argentiinan ulkopoliittikan johtajien välillä sanomalehdistölle annetuin deklaraatioin Yhdysvaltojen suunnitelman johdosta luovuttaa sotalaivoja Brasilian - ja muiden Etelä-Amerikan maiden - käytettäväksi.

Kun suunnitelma jatkuvasti pysyi vilkkaan mielenkiinnon ja monenlaisten tulkintojen ja arvelujen kohteena, Brasilian ja Yhdysvaltojen ulkoasiainministeriöt katsoivat tarpeelliseksi julkaista kuluvan kuun 21 päivänä sitä selittävän yhteisen kommunikean.

Tässä kommunikeassa molemmat hallitukset selittävät aluksi, että ~~tämä~~ Yhdysvaltojen kaikille muille Amerikan tasavalloille tekemä ehdotus tarkoittaa vain Amerikan maiden välisen yhteistyön muodoksi vakiintuneen tavan noudattamista, jonka mukaan ne sallivat mantereiden muiden maiden upseerien opiskella ja harjoitella laivastossaan.

Viitattuaan tällaisten tapausten aina helposti herättämiin erilaisiin tulkintamahdollisuuksiin hallitukset selittävät selvästi sopineensa, heti Brasilian esitettyä toivomuksensa saada Yhdys-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

valloilta muutamia aktiivisesta palveluksesta poistettuja hävittäjiä kouluutustarkoituksiin, ettei mahdollisesti vuokrattavia aluksia missään tapauksessa käytettäisi sodassa + ja että ne palautettaisiin Yhdysvalloille niin pian kuin niiden käyttö muodostaisi loukkauksen jommankumman hallituksen tekemää kansainvälistä sitoumusta vastaan.

Ehdotuksen tekemisellä ei ollut, kommuniquean mukaan, mitään muuta tarkoitusta kuin tarjota "hyvän naapuruuden" palveluksia niille maille, jotka niitä haluaisivat ja tällä tavoin vahvistaa Amerikan maiden välistä yhteisymmärrystä ja ystävyyttä sekä niiden keskinäisiä hyödyllisiä suhteita.

Molemmat hallitukset katsovat suorittaneensa ystävällisten naapuruussuhteiden ja yhteistyön ylläpitämiseen nähden täydellisesti tehtävänsä ja ovat sentähden sitäkin enemmän kiinnostuneet Amerikan tasavaltojen välisten suhteitten suojelemisesta ja vahvistamisesta.

"Tässä tarkoituksessa ne, hallitukset yhteisesti selittävät, joskin vakuuttuneina niiden puheena olevaan ehdotukseen nähden omaksuman kannan lujuudesta ja tietäen tämän ehdotuksen olevan sopu-soinnussa hyvien naapuruussuhteiden politiikan yleisesti tunnustettujen periaatteiden kanssa, eivät halua kehittää kansainvälistä erimielisyyttä, kontroversia, tämän politiikan mihinkään, ohimenevään tai vähemmän tärkeään vaiheeseen nähden."

Tällä muiden maailman osien kansainvälisten suhteiden kriittillisellä hetkellä, molemmat hallitukset ovat sitä mieltä, että kaikkien hallitusten tulisi pyrkiä estämään minkäänlaisia riitaisuuksia syntymästä ja toisaalta toimia yhdessä maailman rauhan perusteitten luomiseksi.

Se että tällöin tarkoitetaan ensi kädessä panamerikkalaisen järjestelmän puitteissa ylläpidettävää "paz americana'a", käy

ilmi selityksestä, että hiljattain Buenos Airesissa pidetyn rauhanlujittamiskonferenssin tärkeimmät tavoitteet tulee asettaa Amerikan maiden hallitusten ja valtiomiesten, kaikkien muiden ajatusten yläpuolelle ja ettei näiden tule antautua keskusteluihin yksityisseikoista tai väliaikaista sovellutusta tarkoittavista, joskin hyödyllisiltä ja platonisilta näyttävistä ehdotuksista.

Kun Yhdysvallat suunnitelmaan nähden Argentiinan tekemien huomautusten johdosta olivat päättäneet ehdotuksen Kongressiin alistamisen jättää seuraavaksi istuntokaudeksi, jotta sillä välin voitaisiin siitä kysyä kaikkien Amerikan tasavaltojen mielipide, Brasilian ja Yhdysvaltojen hallitukset yhteisessä deklaratiossaan esittävät, etteivät ne halua käsittelyn alaisena olevan ehdotuksen johdosta joutua riitaisuuksiin "eikä muuttaa siihen nähden tekemiään sopimuksia". Ne valittavat vain, että tällaisessa, "mitä merkityttömimmässä" kysymyksessä on ollut mahdollista, joskin vain muutamien päivien ajaksi unohtaa "hyvän naapuruuden politiikan korkeat ihanteet ja laaja ohjelma".

Kommunikea päättyy selitykseen, että "molempien hallitusten rauhan säilyttämiseksi Amerikassa ja koko maailmassa tähän asti tekemien ponnistusten tulisi olla enemmän kuin tarpeeksi osoittamaan kaikille muille maille, että ne eivät milloinkaan omaksuisi politiikkaa, jonka tämän mantereen muut kansakunnat voisivat syystä katsoa olevan vahingollisen Amerikkojen väliselle ystävyydelle ja yhteisymmärrykselle".

Kun Yhdysvallat ja Brasilia näin selvästi osoittivat aikomuksensa olevan toteuttaa suunnitelma, jota vastaan Argentiinan tekemät huomautukset eivät olleet saaneet muiden Etelä-Amerikan maiden tukea, koetettiin Argentiinan taholta sen menettelyä ja huomautuksia tehdä ymmärrettäväksi. Teällä oleva suurlähettiläs CARCANO valitti sanomalehtimiehille antamassaan selityksessä erikoisesti sitä, ettei koko manteretta koskevasta sotalaivojen lainasuunnitelmasta oltu ilmoitettu

mitään Argentiinan hallitukselle, joka sai siitä ensimmäiset tiedot vasta U.S.A:sta lähetetystä lehti uutisesta. Argentiina oli puuttunut kysymykseen vasta Yhdysvaltojen suurlähettilään Buenos Airesissa virallisesti tiedusteltua Argentiinan hallituksen kantaa asiassa. Herra Carcano koetti parhaansa mukaan selittää, ettei kuuden pienen ja vähentuneen hävittäjäjoukon vuokraaminen voisi häiritä Brasilian ja Argentiinan veljeskansojen niin läheistä ja monin sopimuksin ja henkilökohtaisin kosketuksin vahvistettua ystävyyttä.

Tällä melkoista suosiota ja arvonantoa nauttivan suurlähettilään selitykset kevensivät epäilemättä tuntuvasti kysymyksen argentiinalais-brasilialaisen ystävyden ilmapiirissä aiheuttamaa painostusta, ja samaan suuntaan toivotaan myöskin Argentiinan varapresidentin Rocca'n käynnin tällä syyskuun alussa vaikuttavan. Mutta on selvää, että mantereiden kahden suurimman vallan välillä merivoimiin nähden ilmennyttä erimielisyyttä eivät molemminpuoliset kohteliaisuudet ja ystävyysvakuutukset voi poistaa, vaan saattaa se muodostaa, kuten Argentiinan ulkoministeri deklaraatiossaan huomautti, syyntä maiden välisen varustuskilpailun syntymiseen.

Yhdysvallat ilmeisesti pyrkivät suunnitelmalla sotalaivojen lainaamisesta Etelä-Amerikan maille toteuttamaan Monroe'n oppiaan.

Kuten tunnettua eteläamerikkalaiset ovat aikaisemmin katsooneet tämän opin todellisen merkityksen Yhdysvalloille olevan "Amerikka pohjoisamerikkalaisille" ja sentähden pyrkineet suojelemaan riippumattomuuttaan ei ainoastaan Eurooppaan vaan myöskin vahvempaan pohjoiseen veljeensä nähden. Kun sitten Yhdysvallat panamerikkalaisen liikkeen henkisenä alkuunpanijana ja panamerikkalaisten konferenssien todellisena johtajana siirsivät näiden konferenssien ulospäin näkyvän painopisteen Etelä-Amerikkaan, - mantereiden entisen "eurooppalaiseen"

maahan - Argentiinaan, sai Yhdysvaltojen periaate "Amerikka amerikkalaisille" suurempaa ymmärtämystä osakseen. Argentiina valmisti kuitenkin Yhdysvalloille pettymyksen. Varsinkin viime panamerikkalaisessa konferenssissa Buenos Airesissa sattuneet erimielisyydet U.S.A:n ja konferenssin isäntämaan välillä osoittivat, ettei Argentiina, joka m.m. pitää kiinni täällä "eurooppalaisesta" käyvästä positiivisesta kansainliittoaikutuksesta, missään tapauksessa anna Yhdysvaltojen sanella sen ulkopoliittikkaa. Seurauksena tästä oli läheisempi yhteistoiminta Yhdysvaltojen ja Brasilian välillä. Brasilian valtuuskunnan johtajana toiminut - presidenttiehdokkuussuunnitelmansa takia konferenssin lopussa eron pyytänyt - ulkoministeri Macedo Soares matkusti konferenssin päätyttyä Yhdysvaltoihin, jossa hänen sanotaan m.m. neuvotelleen nyt julkaistusta sotalaivojen vuokraamissuunnitelmasta. Tällä tavoin Brasilia käytti otollista tilaisuutta hyväkseen antaakseen Yhdysvaltojen tukemana Argentiinan diplomaattiselle hegemonialle Etelä-Amerikassa tuntuvan iskun.

Yhdysvaltojen vastenmielisyys velvoituksia sisältäviin sopimuksiin tai liittoutumiin on rajoittanut tähän asti niiden sotilaallisen yhteistoiminnan Etelä-Amerikan maiden kanssa vain teknillisiin seikkoihin. Suunniteltu hävittäjäalusten lainaaminen herättää sensijaan kysymyksen Amerikkojen välisen yhteisen laivastopoliittikan mahdollisuudesta ja tarpeellisuudesta.

Sanomalehti uutisten mukaan Yhdysvaltojen eräissä parlamenttipiireissä katsotaan, että suunnitelman johdonmukainen toteuttaminen merkitsisi maailman historiassa vertaansa vailla olevan järjestelmän kehittämistä, järjestelmän, jonka mukaan läntisen pallonpuoliskon yhdistäisi "yhteinen oppi keskinäisestä strategisesta avusta eli panamerikkalainen turvallisuusjärjestelmä."

V.a.asiainhoitaja:

Stenroos *Zpp.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 33

ASIA:

Rio de Janeirosta olevan lähetystön raportti n:o 7.

v. a. Asiantuntijan Leppo

23/9 1937

Jäljennös lentopostitse.

Rio de Janeiro SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1.554

16 3/12 Sal. 37

Rio de Janeiro SSA 23 P:NÄ SYYS KUUTA 19 37. 15/16 - 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

5 C 33

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 7.

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle
lähettää raporttinsa n:o 7 :

Ulkoasiainministeri Pimentel Brandão'n puhe.

V.a.asiainhoitaja:

Philippe Zygo

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

Rio de Janeiro ssa 23 p:nä syys kuuta 19.37.

Asia: Ulkoasiainministeri
Pimentel Brandão'n puhe.

16 / 312 Pal.	37
15710 - 37	
5	C 33

Professori André Siegfriedin käydessä hiljattain Brasiliassa ulkoasiainministeri Pimentel Brandão piti hänelle ja muutamille muille, täällä esitelmiä pitäneille ranskalaisille korkeaakoulunopettajille tarjoamallaan lounaalla puheen, jossa hän käsitteli m.m. kansainvälistä politiikkaa. Ulkoministeri luonnehti Euroopan ja Amerikan politiikan nykyisiä tendenssejä tavalla, joka Vanhan Maailman olojen pessimistisenä arvosteluna edustaa tyypillistä etelä-amerikkalaisten Eurooppaan nähden omaksumaa katsantokantaa. Lähetystö pyytää sentähden seuraavassa lyhyesti selostaa tätä puhetta.

Jokaisessa historian käännekohtassa - aloitti ulkoministeri - tapaamme jonkun vaikutukseltaan valtavan kirjan. George Sorel'in Väkivalta-teoksen ohella von Clausewitz'in "Sota" on muutamien nykyisen Euroopan poliittisten johtajien lempilukemista ja saa siten suuren merkityksen. Clausewitzin teosta ei ole koskaan enemmän ihailtu kuin ennen ja jälkeen maailmansodan, joka kuitenkin päättyi sellaisten valtojen voittoon, joita ei oltu pidetty militaristisina maina. Maailmansodan voittajavallatkin saivat kokea pettymyksiä kes-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kinäisissä kiistoissaan voitonlaakerien jaossa, ja siellä täällä puhalletut vallankumoustorvet nostivat kansakuntia kansalaissotiin ja puoluetisteluihin.

Sodan henki ja menettelytavat elivät yli maailmansodan takana olleitten - salaisten tai julkilausuttujen - poliittisten tarkeitusperien luhistumisen ja voiton. Ja von Clausewitzin pääperiaatetta, "sota on toisin keinoin harjoitettua politiikkaa", alettiin vastavuoroisesti soveltaa siten, että politiikka muuttui, kuten Vanhan Maailman monessa maassa voidaan todeta, tosiasiallisesti toisin keinoin käydyksi sodaksi.

Valtion ja sodan totaalisuuden Pimentel Brandão tahtoi osoittaa seuraavaan tapaan.

Rajat ovat syviä juoksuhautoja, jotka eroittavat kansakunnat toisistaan. Sopimukset, joilta on riistetty loukkaamattomuuden ja pyhyden luonne, aikaansaavat vain lyhytaikaisen ja epävarman välirauhan. Jo kehtolapsille ja koulunuorisolle annetaan vanhan alkeisopetuksen sijasta ankara sotilaskasvatus.

Silmät eivät aukene valon vaan huolellisesti kiilloitettujen aseiden loisteeseen. Tuomioistuimet jakavat oikeutta, jossa oikeustieteen saavutukset aina Rooman vallan ajoilta lähtien on korvattu todellisella sotalailla. Sentähden myöskin oikeuden, Themis'in symboleista on jäänyt vain miekka jällelle. Tullilaitoksesta on muodostettu prikaati, jonka tehtävänä on estää kansalliselle alueelle pääsy kaikelta mikä saattaisi olla hyödytöntä aseistetulle kansakunnalle tai vähentäisi sen sotaista innostusta. Valuuttasäännöstely on sotarahastoja valvova lempeä vartija. Yksilön vapaus ei merkitse mitään siellä, missä ainoana ja ehdottomana lakina on kurin ja sokean kuuliisuuden ies. Sanomalehdistö on alennettu päiväkäskyjulkaisuiksi tai hallituksen tiedoituselämäksi.

Kaikki sekä fyysillinen että intellektuaalinen toiminta on säännöstelty yksinomaan kansallista puolustusta silmällä pitäen, jota kehitetään niin voimakkaasti ja monipuolisesti, ettei kukaan näe muuta kuin sodanuhkan aina ja kaikkialla.

Jumalan, isänmaan ja perheen muodostamasta kolminaisuudesta jää vain toinen, joka ottaa ensimmäisenkin paikan ja alentaa kolmannen erään sotilaallisen velvollisuuden suoritukseksi.

Vapaakauppaa pidetään sopimisena vihollisen kanssa. Missä vielä yksityinen omistusoikeus on säilytetty, siellä valtion vaatimukset mitä erilaisimmissa muodoissa hallitsevat taloudellisen toiminnan eri aloja.

Kansalliset vähemmistöt elävät pelkän olemassaolonsa takia sotalain vakoilusta määräämien rangaistusten uhkaamina, ja valtiollisten puolueiden muodostamista pidetään kapinan järjestämisenä.

Mitä ihmeteltävää, kysyi Pimentel Brandão, näin ollen on siinä, ettei sotaa julisteta millään puolella. "Sota on jatkuva ja latentinen, niinkuin politiikkakin."

"Tämä peloittava näytelmä - jonka rajoitumme vain toteamaan - ratkaisi meidän päätöksemme, presidentti Rooseveltin ojentamaan käteen tarttuen, osallistua täysin demokraattisessa tietoisuudessa Buenos Airesin rauhanlujituskonferenssiin." Amerikka, kansojen vapauden tytär, joka on oppinut lukemaan Ihmisoikeuksien Julistuksen suurta kirjaa, tietää, että vapaus katoaa rauhan mukana. "Amerikka ei ole voinut, eikä voi, nähden sellaisen yleisen politiikan vaarat, joka on sotaa toisin keinoin, muuta kuin juhlallisesti julistaa credo'nsa ja peruuttamattoman päätöksensä etsiä ja ylläpitää rauhaa kaikin vitaa-
lisiin keinoin."

Tämän pyrkimyksen selitti ulkoministeri määräävän Brasilian asenteen suhteissaan niin Etelä-Amerikan maihin kuin Euroop-

paankin, jonka keskinäisistä riidoista se järjestelmällisesti pysyttelee erillään. Se valittaa vain, että Vanhan Maailman sivilisation loistavan historian aikana puhjenneet monet verrattomat kukkaset ovat valmiit kuihtumaan ja palamaan leiritulien ja rovioitten liekeissä.

Vastauspuheessaan ministeri Pimentel Brandão'lle professori Siegfried luonnollisesti korosti, ettei suinkaan koko Eurooppaan voida soveltaa puhujan esittämää kuvaa totalitaarisesta ja militarisesta valtiosta, vaan, että muutamat Euroopan maat ovat pysyneet uskollisina niille individualismin ja liberalismien periaatteille, jotka, perustuen yhtäältä kristinuskon ja toisaalta 18-vuosisadan yksilökäsitykseen, muodostivat alun myöskin Yhdysvaltojen valtiolliselle sivilisatiolle.

Ranskalaisia tiedemiehiä, joille puhe pidettiin, on varmaan suuresti ihmetyttänyt, että Brasilian ulkoasiainministeri yleisti diktatuurimaista antamansa kuvan koko Eurooppaa koskevaksi, jonka hän näki etuvastakohtien pirstomana ja vailla kaikkea yhteistä, ja asetti valtiollisten ja kansalaisvapauksien turvaajana ihanteeksi Uuden Maailman tasavallat, joiden hallitusjärjestelmissä demokraattiset periaatteet tunnetusti ovat toteutetut etupäässä paperilla ja juhlapuheissa.

V.a.asiainhoitaja:

Sh. St. Lyyo.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 11

ASIA:

Rio de Janeirossa olevan lähetystön rap. n: 28.

v.a. Asainhoitaja Leppo

10/11 1937.

Jäljennös lentopostitse

Rio de Janeiro SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1.677

Rio de Janeiro SSA 10 P:NÄ marras KUUTA 19 37

17 312 kal 8 - 37

9/12.37

VIITTAUS: N

CASIO

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

5 C33

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Raportti n:o 8.

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle
lähettää raporttinsa n:o 8:

Muutos Brasilian kahvipolitiikassa.

V.a.asiainhoitaja:

M. H. K. Eppo.

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 8

Rio de Janeiro ssa 10 p:nä marras. kuuta 1937.

Asia: Muutos Brasilian
kahvipolitiikassa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
17/3/37 Sal.	37
9/12 37	103
5	C 33

Viime toukokuussa hyväksyivät Brasilian kahvivaltiot sopimuksen, convenio'n, vuoden 1939 loppuun noudatettavasta yhteisestä kahvipolitiikasta.

N.s. tilastollisen tasapainon aikaansaamiseksi, eliminoimalla markkinoilta liika tarjonta, kahvivuoden 1937/38 sato päätettiin jakaa kolmeen osaan seuraavasti: 30 % kahvinviljelijät luovuttavat Kahvidepartamentille, Departamento Nacional do Café'lle, 5 miljoonin toimituskorvausta vastaan säkiltä; 40 % Departamento ottaa viljelijäiltä 65000 korvausta vastaan sakkia kohden ja 30 %, josta vientiä varten varattuna, Departamento kantaa 45000 kultakin maasta viedyistä säkiltä rahoittaakseen täten kaksi ensiksi mainittua erää, eli 70 % sadosta, mikä eliminoidaan polttamalla.

Rs. 45000 eli viidentoista (15) shillingin vientimaksu on ollut jaettuna kolmeen yhtä suureen osaan: 1) 15000 kahvidepartamenton ylläpitämiseen; 2) 15000 São Paulon valtiolle, sen v.1929 kahvisuunnitelman toteuttamiseksi ottaman £ 20 miljoonan lainan maksamiseen ja 3) 15000 palautettavaksi kahvintuottajavaltioiden

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kunkin maasta viemän kahvimäärän suhteessa.

Näin ollen esimerkiksi 13 miljoonaa säkkiä käsittävistä viennistä kannetut maksut nousivat 555.000 contoon. Tästä summittaisesta vuosiviennin vientiverosta meni kahvidepartamentolle 185.000 contoa, minkä summan se käytti tehtäviinsä, kuten hintojen vakiinnuttamiseen pörssioperatioin sekä koti- että ulkomaisilla markkinoilla; n.s. tilastolliseston tasapainon ylläpitoon ostamalla ja poistamalla markkinoilta liiallisia varastoja -- jolloin 6 viime vuoden aikana poltettiin 52,5 miljoonaa säkkiä eli lähemmäs 4 miljoonan conton arvosta kahvia -- tuotannon parantamiseen, rakennuttamalla kahvivaltioihin tehtaita (yhteensä n. 50.000 contolla); kuljetusten valvomiseen sisämaan liikenteessä ja maastaviennissä; "uhrikiintiöitten" ja markkinoilta poistettujen kahvimäärien rahteihin ja varastoimisiin; propagandatoimintaan ja mainospalkkioihin ulkomailla ja kotimaassa; ja Departamenton ja sen alaisten edustustusosastojen ylläpitoon.

Toinen 185.000 conton kiintiö oli tarkoitettu São Paulolle. Siitä hallitus suoritti ulkolaisten pankkiirien agentille vuosittain noin 1 miljoona puntaa, vastaten £ 20 miljoonan lainan korkoja, komissionoja ja kuoletusta. Loppu jäi São Paulon valtiolle.

Kolmas 185.000 conton osuus jaettiin muiden 7 kahvivaltion -- Minas Geraes'in, Rio de Janeiron, Esperito Santo'n, Bahian, Parana'n, Pernambuco'n ja Goyaz'in -- kesken siinä suhteessa kuin niistä kukin oli kahvia maasta vienyt. Niinpä Minas Geraes'in osuus tämän vuoden satoa varten vastasi 45.000 contoa ja Esperito Santo'n osuus 18.000 contoa. Nämä erät oli otettu valtioiden talousarvioissa huomioon tuloina. Esperito Santo'n kiintiö vastasi 50 % sen koko tuloista, mikä osoittaa miten suuri merkitys tällä maksulla on muutamien kahvivaltioiden talouteen.

Kahvitilanteen laski Departamenton presidentti tri Fernando Costa sadon 1937/38 päätyessä muodostuvan seuraavaksi:

Varastot 31/3-37	13.618.000	
Sato 1937/38 (arviolta)	<u>25.931.000</u>	
yhteensä 30-6-37		39.549.000

Vienti

Vienti huhti-kesäk. (arviolta)	3.000.000	
Samoin heinä-kesäk. 1937/38	<u>15.000.000</u>	<u>18.000.000</u>
yhteensä 30-6-38		21.549.000

Vähennetään (eliminoidaan)

30% (ensimmäinen kiintiö)	7.779.300	
40% (toinen kiintiö)	<u>10.372.400</u>	<u>18.151.700</u>
Varasto 30-6-38 (arviolta)		3.397.300

Tällä tavoin kahvidepartamenton presidentti laski, että kesäkuun 30 päivänä 1938 käsittäisi kahvivarasto vain n. 3,4 miljoonaa sakkia. Sitä ei voitu pitää liiallisena, vaan tarpeellisenakin kahvikaupalle. Hän edellytti myöskin, että kahden vuoden kuluttua olisi voitu m.m. kahviviljelmää supistaen vihdoin kokonaan luopua eliminoimisjärjestelmästä ja vapauttaa kahvikauppa ainakin suurimmaksi osaksi sitä painavista raskaista vientimaksuista.

Kahvikonvention päätöksiä ryhdyttiin tarmokkaasti panemaan toimeen. Sadosta 70 prosentin eliminoimiseksi poltettiin päivittäin 60.000 à 100.000 sakkia kahvia. Suunnitelman toteuttamiseksi hallitus oikeutettiin lailla n:o 493 elokuun 30 päivältä emittoimaan kokonaista 500.000 conto paperirahaa, joka annettiin lainaksi Departamentolle sen antamia obligatioita vastaan.

Brasilian kahvin viennin taantuminen ja sen osuuden jatkuva aleneminen maailman kulutuksessa herätti kuitenkin yhä enemmän

tyytymättömyyttä valorisatiopolitiikkaan, joka suurien kulujen lisäksi koitui vain Brasilian kilpailijoiden hyödyksi.

Havannan Panamerikkalaisessa kahvikonferenssissa viime syyskuussa ja sen jälkeen New Yorkin Panamerikkalaisessa kahvitoimistossa tehtyjen, yhteistä hintapolitiikkaa tarkoittavien yritysten epäonnistuttua Brasilian hallitus päätti tehdä täyskäännöksen kahvipolitiikassaan.

Toimitettuaan Ministeriölle rahaministeri Souza Costan tiedonannon kuluvan kuun 3 päivästä kahvipolitiikan suunnistamisesta vapaaseen kilpailuun, lähetystä pyytää seuraavassa mainita muutamasta suunnitelman yksityiskohdasta.

Brasilian kahvin kilpailukyvyn kannalta on tietysti ensiluokkaisen tärkeä kysymys vientimaksun alentamisesta. Rahaministerin antaman selityksen mukaan vientimaksuun tehtävä alennus sovelletaan taantuvastikin kuluvan kuun 3 päivästä alkaen tehtyihin laivauksiin. On kuitenkin ymmärrettävissä, että ostajat eivät kernaasti halua nyt laivauksia, sillä vientimaksusta osan takaisin saaminen saattaisi ehkä käydä hankalaksi. Nyt on tarkoituksena vähentää kustakin maasta viedyistä kahvisäkiä suoritettavaa maksua noin kolmanneksella s.o. 5 shillinkiin tai sitä vastaavaan milreismäärään. Jos se entiseen tapaan määrätään maan rahassa, odotetaan sen tulevan olemaan Rs.15000 tai Rs. 12000.

Näiden numeroiden perusteella tehdään laskelmia. Jos esimerkiksi viennin oletetaan nousevan 15 miljoonaan säkkiin vuodessa, vientimaksu jaettaisiin seuraavasti:

a) 2 20 miljoonan lainan kuoletukseen, korkoihin ja komissioneihin varattaisiin 5000 jokaiselta maasta viedyiltä säkiltä eli yhteensä 75.000 contoa vuodessa, mikä vastaa noin 1 miljoonaa puntaa.

b) Kahvidepartamenton menoihin ja ylläpitoon varattaisiin 20.000 contoa vuodessa. Tällöin departamenton tehtävät supistettaisiin mahdollisimman vähin.

c) Loppuerä kannettavasta maksusta (oli tämä sitten Rs. 15000 tai Rs.12000) jaettaisiin kahvivaltioille niiden viemien kahvimäärien suhteessa.

Kahvidepartamenton uudestijärjestelystä ei ole vielä mitään varmoja tietoja. Mutta näyttää ilmeiseltä, että tämän suunnattomia summia nieläen laitoksen tehtäviä tullaan ainakin tuntuvasti supistamaan.

On laskettu, että 20.000 conton määrärahalta se voisi hoitaa nykyisen tilasto- ja mainostoiminnan sekä harjoittaa valvontaa kahvintuotantoon ja kauppaan nähden. Tehtaat, luvultaan 50, jotka ovat eri valtioiden rikkaimmilla seuduilla, siirtyisivät osavaltioille, jotka saisivat huolehtia kahvituotannon parantamisesta.

Tärkeän kahvipolitiikan problemin muodostaa kysymys Departamentin velasta Brasilian Pankille. Tämä velka käsittää yhtäältä liittohallituksen takaamia obligatioita, jotka osaksi ovat rediskontattuina muissa pankeissa ja toisaalta operatioita, joiden takeena on kahvivarastoja. Velan kokonaismäärän lasketaan nousevan yli miljoonaan contoon, mistä siis osaksi on realivakuus rahaksi muutettavassa kahvissa. Departamentolla on huomattavat määrät kahvia varastoituna Santosissa, Riiossa ja Victoriassa, sisämaassa ja vieläpä ulkomaillakin.

Kahvin kilpailukykyyn saattaa vaikuttaa myös hallituksen valuuttapolitiikka. Nykyisin on kahvinviejien luovutettava viennistä saastaan ulkomaan valuutasta 35 % Brasilian Pankille. Jos tuo prosenttimäärä alennettaisiin esimerkiksi 20:een, kuten on huhuiltu, olisi se tietysti omiaan vahvistamaan kahvin asemaa.

V.a.asiainhoitaja:

Shiptki Zppo.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 33

ASIA:

Rio de Janeirossa olevan lähetystön raportti n:o 9.

v. a. Asiamiehittäjä Leppo

18/11 1937

Jäljennös lentopostitse.

Rio de Janeiro

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1.697

Rio de Janeiro SSA 18 P:NÄ marras KUUTA 19 37

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
Kb	18 / 312 Sal.	37.
9/12 - 37	39	
5	C 33	

Ulkoasiainministeriö _____ LLE

ASIA: Raportti n:o 9.

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle
lähettää raporttinsa n:o 9:
Brasilian sisäpolitiikkaa.

V.a. asiainhoitaja: *Heikki Eppo.*

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 9

Rio de Janeiro ssa 13 p:nä marras kuuta 1937

Asia:

Brasilian sisäpolitiikkaa.

18 3/12 sal 37
7/12 : 37
5 C33

Vuoden 1934 valtiosäännön mukaan ensi tammikuussa toimeenpantavien tasavallan presidentinvaalien valmistelut ovat antaneet kuluvan vuoden aikana Brasilian koko poliittiselle elämälle leimansa.

Vuoden alussa erosi São Paulon valtion kuvernööri ARMANDO DE SALLES OLIVEIRA asettuakseen sitä varten muodostetun puolueen, Brasilian Demokraattisen Liiton, presidenttiehdokkaaksi. Armando de Salles Oliveira on korkeasti siviilitynnyt mies ja omaa suuren hallinnollisen kokemuksen. São Paulon taloudellisesti kehittyneen ja vauraan osavaltion monivuotisena kuvernöörinä hän ymmärtää ulkomaisen pääoman ja työvoiman merkityksen maalle ja sai sentähden myös ulkomaisten suurliikkeiden myötätunnon ja kannatuksen.

Toisena presidenttikandidaattina esiintyi GETULIO VARGASin hallituksessa noin 2 vuotta kulkulaitosministerinä ollut tri JOSÉ AMÉRICO DE ALMEIDA pohjoisesta Parahyban valtiosta. José Americo'n mahdollisuudet presidenttiehdokkaana perustuivat Edustajakamarin enemmistöpuolueitten, Minas Geraes valtion kuvernöörin Benedito Valladares'in ehdotuksesta hänelle viime toukokuussa antamaan

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kannatuksaan. Hän on tunnettu nationalistista ja ulkomaisten toimintaan nähden vähemmän ystävällisistä mielipiteistään samoin kuin henkilökohtaisista vähemmän puoleusevetehtävistä ominaisuukistaan. Energisensä ja uudistuksia harrastavana "kansan ehdokkaana" (candidato povo) hän sai varsinkin alempien kansankerrosten kannatuksen, vieläpä Kominterninkin siunauksen.

Kolmantena ehdokkana esiintyi fasisiisin, n.s. "integralistisen" puolueen - joka muuten on massae ainoa, määrätyn aatteellisen ohjelman merkisissä toimiva puolue - johtaja PLINIO SALGADO São Pauloista. Liikemiehenä hän lienee tehnyt 1931 vararikon, ja sano-
taan häntä vastaan olevan käynnissä oikeusjuttu väärinkäytöksistä syytettynä. Puolueessa vallitsee fasisistijärjestöjen kuri ja järjestäytyä jäsenten vihreitä paitoja ja tervehdytystä myöten. Pyhimäkelä tehtävikseen puolue on asettanut taistelun kommunismin vastaan.

Kun henkilökohtettuja laskettiin presidentinvaaleissa tulevan olamaan yhteensä noin 4 miljoonaa, joista integralisteja yli 400.000 (heidän omien ilmoitustensa mukaan 1 miljoona), saattoi "vihreäpuolue" vaaleihin osallistumisen odottaa saavan ehkä ratkaisevankin merkityksen, olettaen, että Kongressin enemmistön ja São Paulon kandidaatit kannattajat olisivat lukumäärällisensä miltei tasavertaiset.

Presidentti Vargas ei ryhtynyt tukemaan näistä kenenkään ehdokkutta, joskin José Americo, Kongressin enemmistön kandidaattina, näytti olevan häntä lähinnä. Armando de Salles Oliveira oli aivan avoimesti oppositiossa, johon yhtyi Vargas'in pahin poliittinen vihollinen, Rio Grande do Sul'in kuvernööri, karnavaali FLORES da GUNHA. Integralistien puolue, joskin kirjallisuudellisesti hallituksen virallisen, ekstramistejiä vastaan suunnatun taistelun kohteena, lienee "dialyysinillään" viettänyt järjestystä rakastavaa ja

tarmokasta presidenttilä.

Tri JOSE CARLOS DE MAGEDO SOARESin tullessa kesäkuun alussa hallitukseen oikeus- ja sisministerin paikalle, hän asetti erikoiseksi tehtäväkseen edellytysten luomisen presidentinvaalien ja niiden valmistelujen suorittamiselle vapaisaa, perustuslain edellyttämässä olosuhteissa. Kiinpi marraskuusta 1935 alkaen voimassa ollut ta poikkeustila -- piiritys- ja sotatila -- ei enää kestänyt 17 päivän pidennetty. Sisministeri, joka syyttä katsoi hallituksen olevan kyllin vahvan estääkseen häirimäisyysaineiden hyökkäykset, niin hyvin oikealta kuin vasemmaltaikin, osoitti toiminnassaan erikolista vireyttä, ja oikea vapuden aika näytti maan valtiollisessa olemuksessa koittavan. Suuri joukko v. 1935 kommunistiliikkeeseen osallistumisesta syytettyjä kansalaisia pidätettiin vankiloista. Toisaalta hallitus ryhtyi erikolisin toimintotoimin kommunistinvastaisen valistuksen levittämiseksi kansan syvien rivien keskuuteen.

Vapauksien aikaa ei kuitenkaan kestänyt kauan. Lokakuun 1 päivänä julistettiin maan sota- ja meriministerien ehdotuksesta sovatillan, koska oli havaittu maata uhkaavan valittöiden kommunisti-vapauksien. Toisaalta sellä oli sotatilan julistaminen vain hallituksen kaipaama tiukentaa otettavan osavaltioihin, joissa sillä ei muuten ollut perustamattaisen enemmistön tai kuvernöörin kannatusta. Erikoisen tarkoituksella hallitukselle oli murtaa Rio Grande do Sul'in kuvernöörin Flores da Cunha vastustaja, joka lausua julkunsa yhden hänen enemmistön varassa piti jyrkästi kiinni valtiosta autonomiasista ja varustamien osavaltion joukko-osastoja salaisesti ulkomailta tuodulla suorilla asemilla valmistautui vastustamaan liittolaistuksen voimakasnoihin -- federaali-joukkojen keskittämisen Rio Grande do Sul'in rajoille -- ja takamaan Armando de Salles'in valituksi tuluaan.

Liittohallitus lähetti silloin Rio Grande do Sul'iin kenraali Daltro Filho'n toimeenpanemaan valtiossa sotatilan ja "järjestämään" paikallisen "brigada militar"in ja sinne muutama kuukausi sitten majoitettujen federaalijoukkojen välisiä suhteita. Kahden päivän kuluttua kenraalin saapumisesta osavaltion pääkaupunkiin, Porto Alegreen jätti Flores da Cunha kuvernöörin paikkansa, ja tiedon tästä saapussa Rio de Janeiroon hän oli jo Uruguay'ssa.

Tähän olivat vieneet seuraavat tapahtumat. Flores da Cunha oli saanut São Paulon valtion mukaansa suunnitelmaan nousta aseelliseen kapinaan liittohallitusta vastaan. Tasavallan presidentti oli kuitenkin tilanteen tasalla. Federaalijoukkoja lisättiin Rio Grandessa, mutta samalla vedettiin pois Porto Alegren lähimmästä ympäristöstä, "jottei yhteenottoa provosoitaisi".- (Paikalliset olot tuntevat sotilashenkilöt selittävät sen kuitenkin tapahtuneen siksi, että paikallinen sotilasrikaati olisi asemastaan täydellisesti hallinnut seutua, johon federaalijoukot oli sijoitettu). São Paulon osavaltion sai presidentti Vargas eroamaan Flores da Cunhan liitosta lähettämällä niinkään São Pauloön erään kenraalin, Rodrigues'in, sotatilan toimeenpanijaksi valtion kuvernöörin Cardoso de Mello Netto'n rinnalle. Sotatilan toimeenpanon tarkoituksena oli saada São Paulon hallitus, joka oli Armando de Salles'in puolueen, Partido Constitucionalista'n hallussa, jättämään paikkansa Partido Republicano Paulista'lle, joka ainakin virallisesti kannatti José Americo'n ehdokkuutta ja presidentti Vargas'in politiikkaa. São Paulon hallitus, välttääkseen liittohallituksen sotatilan toteuttamisen lisäksi suunnitteleman intervention toimeenpanon, taipui, ja niin tuli Flores da Cunhan vuoro. Kenraali Daltro Filho antoi Flores da Cunhalle ultimatum: Joko luopua hallituksesta -- ja olla vapaana -- tai tulla vangittuna Riioon. Liittolaisensa, São Paulon, menettäytään hän valitsi ensimmäisen vaihtoehdon.

Liittohallituksen varmistettua täten otteensa São Paulo ja Rio Grande do Sul'iin, oli tilanne sille paljon helpompi. Vastustusta oli nimittäin odotettavissa enää vain Bahiassa ja Pernambuco'ssa, joiden kuvernöörit Juracy Magalhães ja Lima Cavalcanti eivät olleet antaneet presidentti Vargas'in poliittikalle avointa tunnustusta, vaan olivat opposition kanssa ylläpitämiensä yhteyksien takia herättäneet hänen epäluulonsa. Presidentti oli kuitenkin päättänyt armeijan ja laivaston kannattamana panna koko ohjelman toimeen. Muutamissa sanomalehdissä, jotka viime kuukausien aikana ovat tietävästi kirjoittaneet poliittiset artikkelinsa Palacio Cattete'n ohjeiden ja vihjeusten mukaan, alkoi näkyä kirjoituksia, joissa selitettiin maan sisäpoliittisen tilanteen vaativan presidentin ja osavaltioiden kuvernöörien mandaatteja pidennettäväksi. Samalla korostettiin Vargasin hallituksen aikana maan oloissa tapahtunutta edistystä, hallituksen parhaillaan toimeenpanemia ja suunnittelemaa tärkeitä toimenpiteitä maan talouselämän ja lainsäädännön kehittämiseksi.

Liittohallituksen kokouksessa tapahtui pian myöskin viimeaikaiselle poliittiselle suunnalle luonteellinen muutos. "Poliittisen salkun" haltija, sisä- ja oikeusministeri Macedo Soares, jonka oli vastoin alkuperäistä ohjelmaansa täytyntä vain kolme kuukautta hallituksessa oltuaan myöntänyt sotilaspiirien vaatimuksesta sotatilan toimeenpanoon, -- ja senjälkeen oli toiminut koko maassa sotatilan toimeenpanon valvonnan keskuskomitean puheenjohtajana -- jätti paikkansa tämän kuun 8 päivänä.

Samalla nimitettiin oikeusministeriksi tri Francisco da Silva Campos. Hän on ollut aikaisemmin presidentti Vargasin hallituksessa opetusministerinä ja on tunnetusti läheisissä suhteissa brasilialaiseen natsi-liikkeeseen, integralismiin.

Hallituksen taholta aika ajoin annettuja selityksiä siitä, että presidentin vaali ensi tammikuussa tulvaisiin toimeenpääntemään, ei kuitenkaan ensi otettanut vakavalta kannalta. Valtiosäännön mukaan ei kuitenkaan presidenttiä voitu valita uudelleen. Valtion päämiehen toimikauden pidentämiseen oli ainostaan yksi keino, valtiokaappaus.

Ilhetyksen saamien tietojen mukaan nykyinen oikeusministeri Francisco Campos oli jo pari kuukautta sitten saanut tehtäväkseen laatia luonnoksen valtiোসահunhukeri, jossa presidentin valtaa olisi laajennettu ja parlamentti perustuisi korporatiiviseen järjestelmään.

Presidentti Vargas'in esityksen uuden valtiosäännön julkaisemisesta ja Kongressin hajottamisesta hallitus hyväksyi yksimielisesti, lukuunottamatta oikeusministeriä, Macedo Soares'ia, joka tästä sai aikaisemmin mainitulleen erolleen ratkaisuvan alheen, ja matelousministeriä, Odilon Braga'a, joka myöskin erosi.

Tämän kuun 10 päivänä annettu valtiosäännö on oli tarkoitus julkaisesta vasta tämän kuun 15 päivänä, tasavallan julistamisen vuosipäivänä. Valtiokaappaussta kilirehti seuraava tapaus. Presidenttiendokas Armando de Salles Oliveira antoi, samana päivänä kuin oikeusministeri Macedo Soares erosi, armeijalle ja laivastolle osoittamansa julistuksen, jossa hän varoitti sotilailta antamasta suojelustaan sellaisille poliittisille uudistuksille, jotka toteutettuina merkittävilt demokraattisten periaatteiden loukkaamisista. Seuraavana päivänä, marraskuun 9:nä, eräs São Paulon edustaaja Inaki Edustajakamarissa tämän julistuksen, jonka laivittamisesta hallituksen oli näin ollen valkeasta estää. Presidentti Vargas, pelksten julistuksen tekevän sille tarkoitettun vaikutuksen, panti seuraavana päivänä toimeen valtiokaappuksen.

Harvoin lienee tässä muuotasssa valtiokaappaus tapahtunut niin rauhallisella muodolla. Marraskuun 10 päivänä kello 11 aamupäivällä mientetettiin sotilaspollisi-joukko-osastoin Sematti ja Edustajakamari

sekä muut julkiset rakennukset. Kaksi tuntia myöhemmin annettiin sanomalehdistölle ilmoitus uuden valtiosäännön julistamisesta. Liike-elämä ja muu toiminta tapahtui säännöllistä tietään, eikä valtiokaappauksesta kansa tiennyt ennenkuin se oli tapahtunut tosiasia. Yritys, siinä määrin onnistuakseen oli erinomaisen huolellisesti valmisteltu. Armija ja laivasto olivat valmiina estämään mahdollisesti esiintyvän pienimmänkin vastarinnan. Niiden piiristä samoin kuin politikoista oli väkensä luotettavat tai oppositiolainekset tehty vaarattomiksi ratkaisuhetkeksi. Sanomalehtisensuurin takia on tietojen saanti asiain oikeasta tilasta vaikeata. Varmana kuitenkin pidetään, että poliittisen opposition huomattavimmat johtajat -- M.M. Armando de Salles Oliveira ja entinen presidentti Arthur Bernardes -- ovat jatkuvasti kotiarestissa. Uuden valtiosäännön voimaan tultua siirrettiin niinkään 10 kenraalia reserviin, -- joiden tilalle tehdyistä nimityksistä vain on sanomalehdissä mainittu -- ja kadettikoulun koko vuosikurssi ylennettiin upseereiksi.

Marraskuun 10 päivän iltana presidentti Vargas piti maan uuteen valtiolliseen järjestelmään siirtymisen johdosta radiopuheen, jossa hän selitti, että hallituksen on hyödyttömien poliittisten riitojen ja äärimmäisyysainesten pyrkimysten takia taattava maan talouselämän ja valtiotalouden tervehdyttäminen muilla keinoilla kuin mitä vanha perustuslaki myöntää. Muutamat osavaltiot olivat hyljänneet demokraattiset periaatteet siinä määrin, että ne olivat vaalikoneiston sijalle asettaneet sotilaalliset valmistelut, joista koitui vaara, että äärimmäisyys-poliittisen ideologian edistämiseksi tartuttaisiin aseisiin.

Vuoden 1934 valtiossäntö, senoi presidentti, oli luotu klassillisen liberaalimmin hengessä, joka ei kuitenkaan ole osoittanut "vastaavan ajan vaatimuksia". "Vastuun jakamista ei pidä viihteä niin pitkälle, että valtiokongressin teho siinä vähenee". Viime aikojen oli käynyt selväksi, etteivät Edustajakamari ja Senaatti olleet kylliksi yhteistoiminnassa ja että niiden useat päätökset olivat lähtökislin yksityisistä eikä julkisista eduista. Valtion talousarvion tasapaino oli tällaisessa -"parlamentaarisessa järjestelmässä ilmeisesti. Nykyinen hallitus oli perinyt edeltäjiltään 20 vuoden aikana kertyneen vajauksen, ja tämä oli taloudellisella alalla joutanut kaivokaupan katastrofiseen pulaan. Valtiotalouden asemalle oji yhteiskunnallinen kysymys ulkomaisen velan kuolletusten ja korkojen maksu. Niin kauan kuin Brasillia saattoi maasta viedä kultaa velan suorittukseksi oli kaikki hyvin, mutta korot ja kuolletus oli nykyisessä oloissa suoritettava kauppataaseen ylijäämillä. Ei ole tarpeen muistuttaa siitä, senoi presidentti, että kintti- ja kompensatiojärjestelmät, jotka yhä enemmän rajoittavat kansainvälisen kaupan volyymin, taloudellisesti korkeammalle kehittyneissä maissa kuin meillä, on pakotettu johtanut velkaisuutunsten tarkistamiseen. "Pianne Brasiliassa vaatii ulkomaisen velkamuun lyhenyusten ja korkojen välittömän lykkäystä, kunnes me voimme ne suorittaa sitoumuksimme köyhdyttämättä maata ja sen taloutta." Ulkomaisen velan maksamiseksi rasitetaan tuotantoa vientivaluutan 35 % myyntipenkolla viralliseen kurssiin, mikä viihteessä vähentää jo myytemkin alhaisia vientitavaroiden hintoja. Tämä valuutan takavarokoinen oli presidentin mielestä lopetettava ja valuutta saatettava vapaaksi.

Presidentti lopetti puhunsa selittäen nyt koittaneen hetken, jolloin oli valittava kaoksen ja kansallisen olemassaolon

välillä. Ei kukaan presidenttiehdokkaista ollut saanut kansan puolelta kylliksi intressiä. Brasilia tahtoi lujan hallituksen, ja nykyinen presidentti tiesi kansan seisovan hänen takanaan ja toivovan, että nykyinen hallitus jatkaisi jo aloittamaansa jälleenrakennustyötä.

Uusi valtiosääntö alistetaan kansanhänestykseen. Se takaa perinnäiset oikeudet ja tehtyjen sopimusten pätevyyden. Uudessa kansalliskokouksessa tulee olemaan kaksi kamaria: Edustajakamari ja Liittoneuvosto (Conselho Federal). Lisäksi perustetaan Kansallistalouden Neuvosto (Conselho da Economia Nacional), johon tulee edustajia kaikista elinkeinoryhmistä. Sen ensimmäisenä tehtävänä on "maan talouden korporatiivinen järjestely." Tämä neuvosto tulee antamaan myös lausunnot kaikista maan talouselämää koskevista lakiesityksistä tai -ehdotuksista.

Marraskuun 11 päivänä otti ulkoasiainministeri Pimentel Brandão vastaan ulkovaltojen lähetystöjen päälliköt, joille pitämässään puheessa hän esitti uuteen järjestelmään siirtymisen välttämättömyyden pääpiirteissään tasavallan presidentin puheessaan esittämään tapaan. Julistettuaan, sanoi ulkoministeri, uuden valtiosäännön, joka ei loukkaa demokratiaa eikä edustusjärjestelmää, hallituksella on siinä pohja uudelle käytännöllisen työn politiikalle, johon se toivoo saavansa myönteistä vaikutusta ystäväkansojen taholta, joiden vanhaan myötätuntoon ja ystävyYTEEN se luottaa.

V.a.asiainhoitaja:

Shiiki Eppo.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 22

ASIA: _____

Rio de Janeirosta olevan lähetyksen rap. n:o 10

v. a. Asiantuntija Lepso

20/11 1937

Rio de Janeiro SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1.699

Rio de Janeiro SSA 20 P:NÄ marras KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

19/312 Pal. 57.		
7/12.37		
5	C33	

..... Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 10.

Oheisena lähetystö kunnioittaen Ministeriölle lähettää raporttinsa n:o 10:

Brasilian uusi valtiosääntö.

V.a.asiainhoitaja:

Heikki Eppo.

RIO DE JANEIRO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Rio de Janeirossa 20 p:nä marras kuuta 19.37.

Asia: Brasilian uusi valtiosääntö.

SIANNINSTITI	
9/312 Kal. 1937	
9/12 37	
5	C83

Lähetystö pyytää seuraavassa selostaa muutamia kohtia Brasilian uudesta kuluvaan marraskuun 10 päivänä annetusta valtiosäännöstä.

Kuten lähetystö raportissaan n:o 9 mainitsi uusi lainsäätäjäkunta, parlamentti - kongressi-nimitystä ei enää käytetä - käsittää kaksi kamaria, nimittäin Edustajakamarin, "Camara dos Deputados" in ja Liittoneuvoston, "Conselho Federal" in. Lakia säätävää valtaa Art. 38:n mukaan käyttää Kansallinen Parlamentti ja presidentin myötävaikutuksella Kansallis-taloudellinen Neuvosto "Conselho da Economia Nacional". Kansallistalous-Neuvosto on neuvon antava elin, joka antaa lausuntonsa kansallista tuotantoa ja talouselämää koskevista lakiesityksistä. Presidentin "myötävaikutus" käsittää lakiesitysten tekemisen ja vahvistamisen sekä tämän valtiosäännön edellyttämien laki-dekreettien tekemisen.

Parlamentti kokoontuu joka vuosi toukokuun 3 päivänä, ellei lailla toista määräämistä, ja istuu neljän kuukauden ajan. Vain presidentin aloitteesta parlamentin istuntoaika

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

voidaan lykettä tai pidentää tai kutsua parlamentti ylimääräiseen istuntoon, Istuntoaika pidennettävä samoin kuin ylimääräisellä istuntokaudella parlamentti saa käsitellä vain presidentin määräämiä asioita, laki, joka on lähtöisin parlamentin aloitteesta, rajoittuu antamaan vain yleisiä ja periaatteellisia säännöksiä. Toimienpöytä antaa täydentävät määräykset. Lainasettäjän toimialue on neljä (4) vuotta.

E d u s t a j a k a m a r i on kokonpantu kansan epäsuorella vaalivavalla valitsemista edustajista. Valitsijamielisiä ovat kaupungin- ja kunnanvaltuustojen jäsenet sekä niiden lisäksi valittömillä vaaleilla suoritetuissa kunnallisvaaleissa sitä varten valitut kymmenen (10) kansalaista kustakin kunnasta. Osavaltioiden edustajien lukumäärä määrätään lailla niiden asukasluvun suhteessa. Se ei kuitenkaan saa olla yli kymmenen (10) eikä vähemmän kuin kolme (3). Edustajakamrille kuuluu oikeus ensimmäisenä käsitellä ja hyväksyä lait, jotka koskevat veroja sekä maa- ja merialojien suuruuden määräämistä samoin kuin kaikki lait, jotka aiheuttavat lisäyksen valtion menoissa.

L i i t t o n e n v o s t o n muodostavat osavaltioiden edustajat sekä kymmenen (10) tasavallan presidentin nimittämä jäsen. Sen toimialue on kuusi (6) vuotta. Jokaisen osavaltion lainsäätäjänä valitsee liittoneuvosto yhden (1) jäsenen. Valtion kuvernörillä on veto-oikeus lainsäätäjän valitsemaa ehdokasta vastaan. Hänen käyttäessä veto-oikeutta ehdokas katsotaan lopullisesti valittuksi vain siinä tapauksessa, että lainsäätäjän koko jäsenmäärä kahden kolmenneksen (2/3) enemmistöllä vahvistaa vaalin.

Ollakseen vaalivaljopoinen osavaltion edustajaksi liittoneuvostoon tulee ehdokkaan olla täyttänyt 35 vuotta ja sen lisäksi on oltava, että hän vähintään neljän (4) vuoden aikana on toimint julki-sen hallinnon palveluksessa. Presidentin nimittämien jäsenten tulee

savoin olla 35 vuotta täyttäneitä ja erikolisesti kunnostautuneita jollakin kansallisella tuotanto- tai sivistyselämän alalla. Liittoneuvostolle kuuluu federaali-alueen ja territorioitteen lainssäädäntä. Neuvostolle kuuluu oikeus ensimmäiseen kätitelä ja hyväksyä seuraavia asioita koskevat lakiesitykset: Kansainväliset sopimukset ja yleissopimukset, kansainvälinen ja osavaltioidenvälinen kauppa sekä satamä ja rannikkoliikennettä koskevat määräykset. Edelleen Liittoneuvostolle kuuluu hyväksyä korkeimman federaalioikeuden ja Revisioioikeuden jäsenten ja maan diplomaattisten edustajien nimitykset sekä osavaltioiden keskenään tekemät sopimukset. Liittoneuvoston puheenjohtajana toimii tasavallan presidentin siihen määräämä ministeri.

K a n s a l l i s t a l o u s - N e u v o s t o n muodostavat kansallisen tuotantoelämän eri alojen edustajat. Heidät nimittävät lallilla tunnustetut ammattiyhdistykset tai syndikaatit. Neuvostossa tulee olla yhteiskunnan työantantajan kuin työntekijöiden edustus. Kansallistalouks-Neuvostonkin puheenjohtajana on tasavallan presidentin lisäksi nimittävä ministeri. Presidentti saa nimittää sen lisäksi kolme jäsentä Neuvoston kunkin viiteen osastoon. Osastot edustavat seuraavia elinkeinonaloja: 1) teollisuus ja käsityö, 2) maanviljelys, 3) kauppa, 4) liikenne ja 5) tuotanto. Ammatillisten yhdistysten tai syndikaattien edustajat nimittävät niiden vastaavat korkeimmat (deliberatiiviset) kollegiaaliset elimet. Kansallistalouks-Neuvosto asettaa vakinaisia teknillisiä erikolisneuvostoja ja voi lisäksi kiinnittää eri alojen erikolisneuvostojota. Neuvoston tehtävänä on: Toimeenpanna kansallisen talousselämän korporatiivinen organisaatio; määrätellä ohjeet yhdistysten, syndikaattien ja lastosten taholta tulevaan avustukseen nähden; määrätellä ohjeet kollektiivisista työsopimuksista varten, joita tehdään saman tuotantoalan syndikaattien välillä tai kahden tai useamman tuotantoalan edustavan syndikaattien välillä; antaa lausunto kaikista kansallisista tuotantoa suora-

naisesti kiinnostavista hallituksen tai jorinan kunnan kamarin tekemistä suunnitelmista; toimeenpanna tutkimuksia työoloista maanviljelyksessä, teollisuudessa, kaupassa, liikenteessä ja pankkiliiknessä kansallisen tuotannon lisäämiseksi, yhdensuuntaistamiseksi ja kehittämiseksi; valmistaa tutkimuslaitosten perustamista maanviljelyksen ja teollisuuden organisaation ja johdon rationalisoinnista sekä tuotantotoiminnan, hyödykkeiden jaon ja myynnin sekä työn organisaatioita koskevia ongelmien tutkimista varten; antaa lausunto kaikista syndikaattien ja ammattiyhdistysten organisaatioita sekä tunnustamista koskevista kysymyksistä sekä tehdä hallitukselle ehdotuksia korporatiivien perustamisesta. -- Kansallistalous-Neuvostolle voidaan, laissa määräteltävällä kansanhuoneestyksellä, antaa valtuudet lainsäädäntään kaikilla tai joillakin sen päätyyteen kuuluvilla aloilla, Aloitte kansanhuoneestyksen toimeenpanoon kuulun tasavallan presidentille, joka määrää dekreetillä millä ehdoilla ja millä alalla Kansallistalous-Neuvosto oikeutetaan lainsäädäntävaltaa käyttää.

Tasavallan presidentin, valtion korkeimpina viranomaisena yhdensuuntaistetaan korkeimpien kansanedustuselinten toiminnan, johtamisen sisä- ja ulkopoliittikan ja toimeenpääntä tai suunnistaa kansallisetuista koskevan lainsäädäntepoliittikan, Presidentin toimivaltaan kuulun m.m. vahvistaa ja julkaista laitt ja antaa dekreettejä sekä parlamenttiin valtuuttamansa ja sen määrätään ehdoilla lakidekreettejä. Parlamentin ollessa lomalla tai Edustajakamarin ollessa hajotettuna tasavallan presidentin voi, valtion etujen niin vaatisessa, antaa lakidekreettejä liittovaltion lainsäädäntäkunnan päätävyyteen kuuluvilla aloilla, lukumuuttamatta; maantoksisia valtiosääntöä, vaalilainsäädäntöä, valtion talousarvioita, veroja, monopolien säätämistä, rahaa, julkisia lainoja, liittohallitukselle kuuluvan kiinteistöjen luovutusta tai rasiitteen alaiseksi

saattamista. Presidentti voi, valtiosäännön ja talousarvion määräämissä rajoissa, vapaasti antaa lakidekreettejä hallituksen organisaatiosta ja federalihallinnosta sekä maan aseellisten voimien korkeimmasta johdosta ja järjestelystä. Tasavallan presidentin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluu m.m.: Puuttua osavaltioiden hallintoon ja toimeenpanna interventio; julistaa dekreetillä maa poikkeustilaan, "estado de emergencia'an", (ennen piiritystilaan) mm. sisäisten levottomuuksien uhatessa ja, tarvittaessa käyttää sotavoimia, sotatilaan; saataa väliaikaisesti voimaan ulkovaltojen kanssa tehdyt sopimukset ja nimitää yksi ehdokas tasavallan presidentin paikalle. Presidentin toimiaika on kuusi (6) vuotta (ennen neljä (4) vuotta).

Presidenttiehdokkaan nimittää valitsijamiehistö n.s. presidentinvaali-kollegio. Valitsijamiehistö käsittää korkeintaan 25 kunnan valtuustojen nimittämää valitsijaa, jotka jaetaan eri valtioiden osalle niiden asukaslukujen suhteessa, 50 Kansallistalous-Neuvoston nimittämää työnantajain ja työntekijäin edustajaa, 25 Edustajakamarin nimittämää ja samoin 25 Liittoneuvoston nimittämää valitsijamiestä. Parlamentin ja osavaltioiden lainsäätäjäkuntien jäseniä ei voida valitsijamieheksi nimittää. Valitsijamiehistö kokoontuu Rio de Janeirosa 20 päivää ennen presidentin toimiajan päättymistä valitsemaan ehdokasta. Ellei presidentti ole käyttänyt oikeuttaan nimittää ehdokasta, katsotaan valitsijakollegion valitsema ehdokas valituksi. Jos taas presidentti nimittää ehdokkaan, toimitetaan vaali näiden kahden ehdokkaan välillä välittömällä, yleisillä vaaleilla.

Artiklan 140 mukaan tuotannollinen talouselämä organisoidaan korporatioittain. Kansallisen työn edustajina nämä saavat valtion tuen ja suojeluksen. Ne ovat valtion elimiä ja toimittavat julkisen vallan niille antamia tehtäviä. Lakot ja työsulut ovat kielletyt epä-

sosiaalisina, vahingollisina työlle ja pökömiehe sekä kansallisen tuotannon korkeimmalle edulle.

Valtiosääntö sisältää määräyksiä m.m. vuorikaivosten ja pankkien aseettaisesta kansallistutustamisesta. Vapaista ammanteista saatavat massaa harjoittaa vain syntyperäiset brasilialaiset tai naturalisoidut Brasilian kansalaiset, jotka ovat suorittaneet täällä asevelvollisuuden. Immigrantien maahan tulosta annetaan määräkysejä lailla, jossa kuitenkin on säilytettävä jo voimassa ollut määräys 2% ylimääräisestä kustakin maasta viimeisten 50 vuoden aikana tulleista immigranteilta.

Oikeuslaitosta on sikäli yksinkertaistutettu, että federaali-tuomioistuinta alasteet lakkauteaan ja jätetään jällelle vain Korkein Federallioikeus, "Supremo Tribunal Federal". Tuomareille on tehtu erottamattomuus, kuitenkin lukuunottamatta tapauksia, että korkeimman asteen tuomioistuin kahden kolmannuksen enemmistöllä päättää julkisen edun vaalissa tuomarin erotettavaksi.

Kuohemäärangastus voidaan saattaa lailla voimaan m.m. seuraavista rikokseista: 1) Yritys alistaa maa tai osa siitä vieraan vallan suverenisuuteen, 2) Yritys ulkovallan tai kansainväliseen järjestöön avulla irrottaa kansalliseen suverenisuuden piiriin kuuluvaa aluetta, 3) Yritys väkivaltaisella keinoin kumoata valtiollinen ja yhteiskunnallinen järjestys valtiovalian ottamiseksi ja luokkadiktatuurin perustamiseksi, 4) murha ja pitkälle mennyt perveriteetti.

Valtiosääntö Art.196 julistaa koko maan poikkeustilaan, "estado de emergência"an".

Voimaan saatettu valtiosääntö alustetaan kansankokouksissa ja sen tasevallan presidentin dekreetillä määrättävissä nuodossa. Se tullessa varmasti hyväksymään, ellei aivan odottamatonta satu, ja presidentti Vargas'in toimialuea pidennetään sen kautta kuudelle vuodelle.

Vesivastainhoitaja:

Walter Zappo